

Attuumassuteqarnissamik
piumasaqaateqarneq aamma nunagisamik
uppernarsaat pillugit nassuiaat

Imarisaa

Imarisaa	1
Aallaqqaasiut	2
Nassuiaat.....	3
Attuumassuteqarnissamik piumasaqaatit inatsisitigut malittarisassaannik misissuineq	3
Piginnaatitaaffiit aamma pisussaafiit assigiinngitsut	3
Nunagisamik uppersaateqalernikkut innuttaasut pisortanik attaveqarnerat pisariinnerulissanersoq pillugu naliliineq	5
Tunngaviusumik paasissutissanut programmi	7
Nunagisamik uppersaammik tunniussinermi ukiunut aamma najugaqarnermut tunngatillugu pisariaqartitsinermik qulaajaaneq	7
Nunani allani nunagisamik uppersaat	8
Aningaasaqarneq.....	8
Danskit inatsisaat.....	9
Inatsisinik misissuinermit tusarfiit.....	9
Inatsisinik aamma nalunaarutinik ataasiakkaanik misissuineq.....	9
Inerniliineq	31

Aallaqqaasiut

2016-ip upernaavani ataatsimiinnermi Inatsisartunut ilaasortaq Michael Rosing, Demokraatit, aalajangiiffigisassatut siunnersuummik uuminnga siunnersuuteqarpoq (UPA 2016/54): "UKA2016-imi Naalakkersuisut kalaallinut inuiaqatigiinnut attuumassuteqarnermut inatsisit malillugit malittarisassat pillugit nassuiaammik agguasseqqullugit qanorlu ataasiakkaarlutik tulluunnerannut nalilersoqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Nassuiaammi nalilerneqassaaq, innuttaasut pisortanut attaveqartarnerat oqilisarneqarsinnaanersoq kinaassutsimut uppernarsaat, nuna tamakkerlugu atuuttussa q atorneqalersuuppat."

Siunnersuutip imarisaa Inatsiseqarnermut Ataatsimiititaliamit tamarmiusumit isumaqatigineqarpoq, allanguutissatulli siunnersuummik saqqummiussipput nassuiaat UPA 2017-imi aatsaat agguanneqartussanngortinniarlugu. Naalakkersuisut tamatumunnga isumaqataapput, siunnersuullu taama iluseqartillugu akuersissutigineqarluni.

Ammattaaq nunani sanilerisani nunagisamik uppernarsaat pillugu, aamma tamatuma misilittagaqarfigineqarnera pillugit paasissutissanik pissarsiniarnissamik kaammattut inatsiseqarnermut ataatsimiititaliap isumaqatigaa.

Kiisalu nunagisamik uppernarsaat atuutilersinneqassagaluarpat tamatumunnga aningaasartuutissat ilanngullugit aamma paaserusunneqarput.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut nassuiaammik matuminnga suliaqarput.

Nassuiaat

Attuumassuteqarnissamik piumasaqaatit inatsisitigut malittarisassaannik misissuineq

Ilanngussaq 1-imi takuneqarsinnaasutut inatsisit aamma nalunaarutit 50-init amerlanerusut nassaassaapput, taakku erseqqinnerusumik nassuiarneqartunik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnermi piginnaatitaaffeqartitsillutillu pisussaaffeqartitsillutik.

Attuumassuteqarnissamik piumasaqaatit assigiinngissitaarput. Piginnaatitaaffiit ilaat innuttaasunut aalajangersimasumik najugaqartunut tamanut atuupput, piginnaatitaaffiillu ilaat piffissami aalajangersimasumi najugaqarnermi aamma/imaluunniit najugaqarallarnermi pissarsiarineqarsinnaallutik. Piginnaatitaaffiillu allat aamma naalagaaffimmi innuttaassuseqarneq imaluunniit nunami allami inunnorsimaneq apequtaatillugit piumasaqaatitaqarlutik.

Misissuinerup takutippaa innuttasup piginnaatitaaffii pisussaaffiilu tamakkiisumik isigissagaanni paasiuminaatsuusinnaasut.

Inatsisit misissorneqarneranni takutinneqartutut attuumassuteqarnissamik piumasaqaatit inatsimmi toqqarneqarnerannut tunuliaqutaasut pisuni arlalinni itinerusumik nassuiarneqanngillat. Ilimagineqarsinnaavoq pisuni ataasiakkaani tamani aalajangersakkat pineqartutut ilusilersorneqarnerat immikkut ittumik tunngaveqarsimassasoq, tamannali inatsisini, tassunga ilanngullugu oqaaseqaatitaanni, takuneqarsinnaanngilaq.

Attuumassuteqarnissamut piumasaqaatit assigiinngitsut amerlasuut taakku qaqugukkut atuunnerannik innuttaasut paasinninnissaannut tunngatillugu isumaliutigineqarsinnaavoq inatsisinik atuuttunik naleqqussaanissaq pisariaqartinneqarnerasoq, aammalu naleqqussaaniartoqarsinnaassasoq assersuutigalugu inatsisit nalunaarutillu ataatsimoorussamik malittarisassat malillugit immikkoortiternerisigut (assersuutigalugu qaammatit arfinillit, ukiut marluk, ukiut tallimat il.il.). Taama iliorluni pisariillisaaneq innuttaasup inatsimmik paasinninneranut iluaqutaassasoq nalilerneqarpoq.

Piginnaatitaaffiit aamma pisussaaffiit assigiinngitsut

Inuup Kalaallit Nunaanni piginnaatitaaffiinut pisussaaffiinullu apeqqutaapput Kalaallit Nunaanni inunnorsimaneq, danskisut innuttaassuseqarnerasoq, najugaqarallarnersoq, najugarnerasoq aamma/imaluunniit Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimanersoq, imaluunniit inatsit malillugu (tassunga ilanngullugit aamma nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit, malittarisassat il.il.) piginnaatitaaffeqarnerasoq aamma pisussaaffeqarnerasoq.

Taamaalillutik inatsisini taakkunani misissorneqartuni assigiinngitsuni immikkoortinneqarput inuit danskisut innuttaassusillit (kalaallit, danskit aamma savalimmiormiut, naalagaaffeqatigiinneq tunngavigalugu tamarmik danskisut innuttaassusillit/innuttaasutut pisinnaatitaaffillit), aamma inuit nunat avannarliit sinnerineersut. Taakku saniatigut aamma ilaapput inuit nunanit allaneersut, danskisut innuttaassuseqanngitsut imaluunniit nunani avannarlerni allaneersuunngitsut.

Kingullertut taaneqartunut tunngatillugu inuit nunani EUmeersunut, EØSimeersunut aamma inunnut nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit malittarisassallu malillugit danskisut innuttaassusillit pisut ilaanni sanilliunneqarsinnaasunut nunani allaneersunut, aamma inunnut nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutinut il.il. ilaatinneqanngitsunut immikkoortinneqarput.

Inatsisit ilaanni aammattaaq Kalaallit Nunaannut aalajangersimasumik attuumassuteqarnermut immikkut piumasaqaateqartoqarpoq, tassunga ilanngullugu aamma ingerlatsivimmi/kommunemi aalajangersimasumi inuit allattorsimaffianni najugaqarnermut nalunaarsorsimaneq pillugu.

Attuumassuteqarnissamik piumasaqaatit immikkoortunut arlalinnut immikkoortiterneqarsinnaapput. Inatsisit ilarparujussuini danskisut innuttaassuseqartutut pisinnaatitaanissaq piumasaqaataavoq. Attuumassuteqarnissamik piumasaqaatit ilarpassui piffissamut tunngasuullutik, tassa imaappoq piffissami aalajangersimasumi Kalaallit Nunaanni najugaqarallarnermik aamma/imaluunniit najugaqarnermut inuit allattorsimaffianni nalunaarsorsimanissamik piumasaqaateqarfiullutik. Piumasaqaatit allat nunap ilaani aalajangersimasumiinnermut tunngapput. Kiisalu inatsisit ilamininngui inunnut Kalaallit Nunaanni inunngorsimasunuinnaq aamma piffissap ilaani Kalaallit Nunaanni najugaqarsimasunuinnaq tunngasuullutik.

Nunagisamik uppersaateqalernikkut innuttaasut pisortanik attaveqarnerat pisariinerulissanersoq pillugu naliliineq

Inatsisini misissorneqartuni attuumassuteqarnissamik piumasaqaatit amerlasuut inuup Kalaallit Nunaanni qanoq sivilutigisumik aalajangersimasumik najugaqarsimanera/inuit allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimanera tunngaviupput. Qaammatit arfinillit sinnerlugit najugaqarallarneq aamma Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnerup nalilersorneqarnissaanut pingaarutilimmik uuttuutaavoq.

Tassunga atatillugu isumaliutigineqartariaqarpoq qaqugukkut inuk nunagisamik uppersaammik neqeroorfigineqassanersoq. Inuk Kalaallit Nunaannut piniariarpat nunagisamik uppersaammik neqeroorfigissallugu suliassartaatigut ajornartorsiutitaqarsinnaavoq.

Periarfissaq ataaseq tassaavoq inuit tamakkiisumik akileraartussaataanerisa aalajangerneqarnerat aallernerfigalugu nunagisamik uppersaammik neqeroorfigineqarsinnaanerat. Periarfissaq alla tassaasinnaavoq inuup Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffiannut nalunaarutiginninnera aallernerfigalugu neqerooruteqarnissaq.

Inatsisini aamma nalunaarutini arlalinni attuumassuteqarnissamik piumasaqaateqarfiusuni ukiut, aappaqarnermut tunngasut, pilersuisussatitaaneq, inoqutigiit amerlassusiat aamma isertitat uuttutigineqarput. Nalilerneqarpoq inuit pillugit tunngaviumik paasissutissat taamaattut ajornanngitsunngumik nunagisamik uppersaammik nalunaarsorneqarsinnaasasut.

Periarfissaq alla tassaasinnaavoq paasissutissat takussaasut aamma paasissutissat digitaliusut, oqartussaqaarfinit attuumassutilinnit taamaallaat takuneqarsinnaasut (elektroniskimik) immikkoortinneqarnissaat.

Tunngaviumik paasissutissat takussaasut tassaasinnaapput:

- Ateq
- Ulloq inunngorfik
- Najugaq inuit allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasoq
- Kommune najugaq
- Ajornanngippat assi

Tunngaviumik paasissutissat digitaliusut tassaasinnaapput:

- Inuup normua
- Akileraartussaataaneq
- Pilersuisussaataaneq (kiisalu ajornanngippat meeqqat, nammineersinnaassusiaagaasut il.il pillugit paasissutissat)
- Kortip ilisarnaatitut matuersaataa – nalunaarsuiffinni il.il. toqqorterineri inuup inuttut normuata pingaarnertut atorineqarnissaanik immikkoortitsineq.
- Assi digitaliusoq

Nunagisamik uppersaateqalernikkut innuttaasut pisortanik attaveqarnerat pisariinerulissanersoq pillugu naliliineq, aammalu kinaassutsimut uppersaateqarnerat atorineqarluni. Piumasaqaatit nassaarineqartut amerlanersaat najugarisamut aamma inuit

allattorsimaffiannut nalunaarsorneqarsimanermut tunngassuteqarmata nunagisamik uppersarsaat taakkuninnga taamaallaat paasissutissat takussaasut imaqarnissaat killiliunneqarsinnaavoq

Tamatuma saniatigut pissutsit arlallit qulaajarneqarput, nalunaarsuiffimmik ataatsimik arlalinnuunniit pigisaqarnissamut sanilliullugu iluaqutaasumik elektroniskimik toqqortikkat aqutugalugit takuneqarsinnaasut.

Ataatsimoorussamik systemimi ataatsimi arlalinnuunniit qitiusumik nalunaarsuiffik aqutugalugu qitiusumit ilanngussinissaq aamma oqilisaassinissaq periarfissaqalissaaq, soorlutaaq assersuutugalugu piniarsinnaanermik akuersissutinik ilanngussisoqassappat tamanna qitiusumik systemimi suliarineqarsinnaassasoq, innuttaasut ataasiakkaat kortiannut taarsiullugu.

Taamaalilluni innuttaasup killiffia kingullerpaq 100 %-imik nutarterneqassaaq, taamalu kortini ataasiakkaani nutarterinissaq pisariaqartinneqassanani.

Aammattaaq innuttaasup inuttut normuata pingaarnertut atorineqarnissaata atorunnaarsinneqarneratigut inatsisitigut isumannaatsuutinneqarnissaq annertusineqassaaq, aamma kortit tammartut il.il. taarserneqarsinnaanngussallutik inuup normuata taarserneqarnissaanik pisariaqartitsiviunngitsumik.

Siusinnerusukkut taaneqareersutut akileraartarnermut tunngatillugu attuumassuteqarneq najugarisaq- imaluunniit najugaqarallarneq kisiisa aallaavigalugit aalajangiiffiqineqarsinnaanngilaq. Tamannarpiq pissutugalugu qitiusumik paasissutissanik nalunaarsuiffiit suliat ingerlanneqarnerinik oqilisaasuusinnaapput, assersuutugalugu malittarisassat allanngortinneqarpata aamma inatsisit atuuttut naleqqussarneqassagaluarpata. Taamaalilluni inuup Kalaallit Nunaanni akileraartussaataa aallaavigalugu suliaqarfiup iluani inatsisip qanoq paasisariaqarnera aamma atuutsinneqarnera suliarinnarneqarsinnaassalluni.

Tassunga ilanngullugu malugeqquneqarpoq nunagisamik uppersarsaammi paasissutissanik arlalinnik ataatsikkut suliaqarnissap inunmut paasissutissanik suliarinnitarneq pillugu inatsimmi aalajangersakkanut tunngatillugu suliarinissaa ajornakusoornerusinnaammat, inuk pillugu tunngaviummik paasissutissanik amerlanngitsunik nalunaarsuinermit sanilliullugu.

Nunagisamik uppersarsaateqalernikkut innuttaasut sullinneqarnerat pisariillisarneqarsinnaanersoq apeqqutigineqarnikuvoq. Nalilerneqarpoq nunagisamik uppersarsaat inuk pillugu tunngaviummik paasissutissat eqqaaneqartut atorlugit innuttaasunut sullissinerup ilaanik pisariillisaataasinnaasoq, tamannali qularnaatsumik oqaatigineqarsinnaanngilaq. Kommuneni aamma Namminersorlutik Oqartussani IT'eqarnikkut systemit maanna atorineqartut atorlugit ullumikkut innuttaasut inummut normua atorlugit suliap ingerlanneqarnerani tunngaviummik paasissutissat pisariaqartinneqartut takuneqarsinnaareerput.

Innuttaasunut pisut sukkasuumik allanngorsinnaapput. Inatsimmut nassuarneqartumut tunngatillugu aalajangiinerit amerlanersaanni pisorpiami pisut inatsisitigut malittarisassat atorlugit isummerfigineqartussaapput, nalilersuinikkut missiliuussineq aamma immikkut iliuuseqarnissamut periarfissat aamma ilanngunneqartarlutik.

Nunagisamik uppersarsaat namminermi siumoortumik inniminnikkatut "suliassanik suliarinnittussat" atuussinnaanngilaq, aalajangiinissaq siumoortumik qulakkeerneqareertussanngorlugu. Inunmut pisut allanngorartuurtuupput, taamaattumik tamanna aamma aqqiissummik siunissamut qulakkeerinittumik toqqaanissami eqqarsaatigissallugu pingaaruteqarpoq, suliaqarnik suliarinnittunut ataasiakkaanut sulinerulernermik kinguneqartussaannngitsoq akerliarnilli suliaqarnik suliarineqartarneranni pisariillisaataasusaaq.

Aammattaaq assersuutigalugu nunanut avannarlernut ullumikkut angalanermi, passimik takutitsinissamik piumasaqaateqarfiunngitsumi, kinaassutsimut uppernarsaammik allaanerusumik qinigassaqaqngilaq. Nunagisamik uppernarsaat assitalik innuttaasunut passeqanngitsunut imaluunniit biilersinnaanermut allagartaqanngitsunut pisariillisaataasinnaavoq.

Nunagisamut uppernarsaatip atuutilersinneqarnissaa aalajangerneqassagaluarpas nalilerneqarpoq tamatumunnga aalajangersakkat inatsisikkut aalajangersarneqartariaqartut. Tamatumani kortip atornerqarfissai erseqqilluinnartumik killilerniarlugu, innuttaasut aamma pisortat kortimik aamma taassuma atuuffissai pillugit ilisimanninnerat qulakkeerniarlugu, aammalu kortip eqqunngitsumik atornerqarnerani iliuisissatut periarfissat aalajangersaaffigineqarsinnaanissaat anguniarlugu. Teknikkikkut isigissagaanni inassutigineqarpoq kortimut tassunga malittarisassap ISO-malittarisassaq ISO/IEC 14443 malissagaa, taanna kortinut kinaassutsimik ilisarnaatinut (Contactless integrated circuit cards) tunngasuuvooq. Malittarisassaq taanna ilaatigut nunani EØSini nunagisamik uppernarsaammik atuiffiusuni atornerqarpoq.

Tunngaviumik paasissutissanut programmi

Nuna tamakkerlugu Digitalinngortitsinermi periusissiamut 2014-17-imut atatillugu tunngaviumik paasissutissat ullutsinnut naleqqunnerusut atuutilersinneqarnissaat maannakkorpiaq sulissutigineqarpoq. Paasissutissanik siammarterut¹ tassunga atavooq. Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfiup nalilerpaa, nunagisamik uppernarsaat iluaqutitalimmik tassunga ilanngunneqarsinnaasoq, taamaalilluni attuumassuteqarnissamik piumasaqaatinik assigiinngitsorpassuarnik ujaasinissaq qitiusumik paasissutissanik siammarterivik aqutugalugu pisinnaassamat.

Uani oqaatiginiarneqartoq pingaarutilik tassaavoq nalunaarsuiffimmi taamaattumi ujaasinissaq tamatigut internettimut isersinnaanissamik piumasaqaatitaqarneq ajormat. Aaqqiussutissat pilersinneqarsinnaapput, taamaalilluni assersuutigalugu piniarnermik nakkutilliusut imaluunniit allat, sumiiffinni internetteqarfiunngitsuni ujaasinissamik immikkut pisariaqartitsisut, suliasap suliarinissaa sioqqullugu paasissutissat naleqquttut assilinerinik digitalimik atortorissaarut atorlugu nassarsinnaallutik. Paasissutissat taakku taamaalillutik innuttaasut ataasiakkaat pillugit paasissutissanik ilaqassanngillat, taamaallaalli akuersissut imaluunniit assingusooq assersuutigalugu piniariarneq sioqqullugu pissarsiarineqarsimanersoq uppernarsassallugu.

Nunagisamik uppernarsaammik tunniussinermi ukiunut aamma najugaqarnermut tunngatillugu pisariaqartitsinermik qulaajaaneq

Nunagisamik uppernarsaammik pigisaqarnissamut piginnaatitaaffik qaqugukkat atuutilissanerspoq inassuteqaammik erseqqilluinnartumik inassuteqarnissaaq ajornarsimavoq. Maluginiarneqarporli nunani allani, kinaassutsimut uppernarsaatit taama ittut atornerqarfiini, nalinginnaasumik innuttaasup nunami akileraartussaataitanera aallarnerfigalugu pisartoq.

Attuumassuteqartussaannermut piumasaqaatit misissoreerlugit naliliineq tassaavoq nunagisamik uppernarsaat innuttaasunut tunniunneqarsinnaasoq innuttaasup 16-inik ukioqalernera aallarnerfigalugu. Tassunga tunngavilersuutaasoq tassaavoq, tutut nujuartat illersugaanerat pillugu nalunaarut nr. 7, 27. juni 2013-imeersoq kiisalu ummimmaat illersugaanerat piniagaanerallu pillugit nalunaarut nr. 8, 27. juni 2013-imeersoq malillugit akuersissimmik qinnuteqartoq qinnuteqarnerup nalaani 16-inik ukioqalereersimassasoq. Nunagisamik uppernarsaat

---

¹ Paasissutissanik siammarterut teknikikkut oqaasiuvoq. Taassuma nassuiaataa tassaavoq aaqqiissut systeminit allanit attavigineqarsinnaasoq, taamaalilluni paasissutissat systemip ataani allaniittut pissarsiarineqarusuttut takuneqarsinnaalerlutik.

piniarsinnaanermut akuersissutinik misissuinermit atatillugu atorineqassappat korti iluaqutaasumik ukiut taakku aallarnerfigalugit atorineqarsinnaassaaq.

Nunani allani nunagisamik uppersarsaat

Nunat sanilerisat sorliit nunagisamik uppersarsaammik ullumikkut atuisuunersut misissuiffigineqarpoq. Nunagisamik uppersarsaatit taamaattut nunani avannarlerni atorineqanngillat, tassunga ilanngullugit Savalimmiut aamma Islandi. Kisiannili Finlandimi aamma Danmarkimi nunagisamik uppersarsaammik tunineqarnissaq periarfissaavoq. Taamatuttaaq Norge nunagisamut uppersarsaammik ineriartortitsilluni suliaqarpoq.

Aammattaaq nunat avannarliit- nunat baltiskiusut akornanni ataatsimoorussamik isumaqatigiissusiortoqaqqammerpoq, kinaassutsimut uppersarsaatit normuisa immikkuullarissut nunat taakku killeqarfii akimorlugit atorineqarsinnaanissaat sulissutigineqassasoq, taamaaliornikkut kinaassuseq elektroniskimik (eID) qulakkeerineqarsinnaanngortinniarlugu. Tamatumani aammattaaq eIDAS-malittarisassaq eqqortinneqassaaq.

Aningaasagarneq

Nunagisamik uppersarsaammik atuutilersitsinermit atatillugu atortussanut, kortinut kiisalu kortinik tunniusisarnermi kiffartuussinermit nutaamut suliaqartussanik sulisutigut isumalluutinik atuinermit atatillugu arlalitsigut aningaasartuuteqartoqassaaq.

Kortinik nioqqutissiornermi pisiortorfiit assigiinngitsut akigititaannik misissuineq ima paasinarsisitsivoq:

- Kortimik naqiterut 50.000,-
- Kortit chipitalit 1.000-t 10.000,-
- Paasissutissanik naqiterinissamut il.il softwaremik ineriartortitsinissamut 500.000,-

Qitiusumik atuuffik pineqarpat, aamma innuttaasut 16-inik ukioqalereersimasut nunagisamik uppersarsaammik tunineqarpata tamatumunnga aningaasartuutit ikinnerpaamik 985.000 kr.-ussapput.

Tamatuma saniatigut atuutilersitsisoq allaffissornermit aamma nunagisamut uppersarsaatit aqunneqarnerannut aningaasartuuteqassaaq.

KANUKOKA siusinnerusukkat paasissutissiinikuuvoq², nunagisamut uppersarsaammik atuutilersitsisoqassagaluarpat tamatumunnga allaffissornikkat aningaasartuutit nunagisamut uppersarsaatip qanoq ittuunera, aamma nunagisamut uppersarsaammut paasissutissat qanoq iliorluni ilanngunneqarlutillu oqartussaqaqfimmum kortinik tunniussinermik suliaqartussamut nalunaarutigineqassanersut apeqqutaasorujussuussasoq. Kortimut tunngatillugu pissutsit allanngunngimmata nalilerneqarpoq allaffissornermit aningaasartuutaasussat suli naleqquttuusut.

Nunagisamut uppersarsaatip aningaasartuutitassai iluaqutaasussamik innuttaasunut ataasiakkaanut akiligassanngortinneqarsinnaapput (Passimut aamma biilersinnaanermut allagartamut tunngatillugu ullumikkut atorineqartutut), taamaaliornikkullu aningaasartuutissat killilerlugit.

---

² Nunagisamik uppersarsaatip atuutilersinneqarnissaanik pisariaqartitsinerup siusinnerusukkat nalilerneqarnerani.

Danskit inatsisaat

Inatsisit qitiusut arlallit, aamma Kalaallit Nunaanni oqartussat suliarinninnerannut attuumassuteqartut, danskit oqartussaasuinit isumagineqarput. Tamatumunnga ilaatigut ilaavoq ilaqutariit inatsisitigut illersugaanerannut inatsit, tassunga ilanngullugit meeravissartaarneq, meeqqanut akilersuutit, apparilerneq aamma averuserneq/avinneq. Tamatuma saniatigut apparisamat akilersuutit aamma angajoqqaatut oqartussaaffik pillugit inatsisit danskit inatsisaatigut malittarisassiuunneqarput.

Inatsisit qulaani taaneqartut tunngavigalugit aalajangiinerit inatsit attuumassuteqartussaataitanermik piumasaqaammik ilalik malillugu aalajangiinernut attuumassuteqarsinnaapput. Taamaattumik isumaliutigineqarsinnaavoq paasissutissat taakku nunagisamik uppersaammut aamma attuumassuteqartinneqassanersut.

Tassunga ilanngullugu isumaliutigineqarsinnaavoq nunagisamik uppersaat aappaqarnermut, angajoqqaatut oqartussassuseqarnermut, meeqqanut tapimik tunineqarnermut il.il. pillugit paasissutissanik ilaqartinneqassanersoq.

Inatsisit misissorneqarneranni tusarfiit

Tusarfiit misissuiffiqineqarnerini inatsisit naleqquttut pillugit suliassaqarfinit paasissutissat atornerqarput, Namminersorlutik Oqartussat inatsisinik katersuiffiannut inatsisit.gl 'imut atassuserlugit.

Inatsisit misissorneqarnerat BDO Grønlandimit suliarineqarpoq.

Inatsisinik aamma nalunaarutininik ataasiakkaanik misissuineq

Ilanngussaq 1 – Inatsisinik misissuineq

Oqaatigineqareersutut attuumassuteqarnissamik piumasaqaatit arlalissuit piffissamat tunngapput, tassa imaappoq piffissami aalajangersimasumi Kalaallit Nunaanni najugarallarnermi aamma/imaluunniit inuit allattorsimaffianni nalunaarsimanissamik piumasaqaataallutik. Tulliuttumi misissuineq tamatumunnga aallaaveqarpoq.

Siullermik inuup qaammatit arfinillit inorlugit Kalaallit Nunaanni najugaqarallarneranik aamma/imaluunniit inuit allattorsimaffianni Kalaallit Nunaanni najugaqartutut nalunaarsorneqarneranit inatsisit atuutilersussat misissorneqassapput.

Tamatuma kingorna inuup qaammatit arfinillit sinnerlugit, kisianni ukiut marluk ataallugit Kalaallit Nunaanni najugaqarallarneranik aamma/imaluunniit inuit allattorsimaffianni Kalaallit Nunaanni najugaqartutut nalunaarsorneqarneranit inatsisit aatsaat atuutilersussat misissorneqassapput.

Tamatuma kingorna inunnut ukiut marluk sinnerlugit Kalaallit Nunaanni najugaqarallarsimasunut aamma/imaluunniit inuit allattorsimaffianni Kalaallit Nunaanni najugaqartutut nalunaarsorneqarsimanerannit inatsisit aatsaat atuutilersussat misissorneqassapput.

Kiisalu Kalaallit Nunaata ilaani aalajangersimasuni najugalittut nalunaarsorneqarsimasunut inatsit taamaallaat atuuttoq misissorneqassalluni.

Piffissalersuilluni attuumassuteqarnissamik piumasaqaatit misissorneqarnerat tulleriarlugit ataani takussutissiarineqarput.

Inatsisit inunnut qaammatit arfinillit ataallugit Kalaallit Nunaanni najugaqarallartunut aamma atuuttut

Inatsisit Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnissamik piumasaqaatinik ilaqartut amerlanersaat inunnut qaammatit arfinillit ataallugit Kalaallit Nunanni najugaqarallartunut aamma/imaluunniit inuit allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasunut atuuffeqarput.

Inuit pineqartut tassaasinnaapput inuunertik tamakkerlugu Kalaallit Nunaanni najugaqarsimasut, aamma tassaasinnaallutik inuit qaammatit arfinillit inorlugit qaangiunnerini Kalaallit Nunaanni

najugaqarallartut aamma/imaluunniit Kalaallit Nunaanni najugalittut inuit allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasut.

Pineqartut tassaasinnaapput inuit danskisut innuttaassusillit (kalaallit, danskit aamma savalimmiormiut), inuit nunat avannarliit sinnerineersut, imaluunniit inuit nunanit EUmeersut imaluunniit EØSimeersut. Aamma tassaasinnaallutik inuit nunanit allaneersut.

Inunnut taakkununga tamanut inatsit una atuuppoq:

- Aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 2. november 2006-imeersumi, § 1, imm. 1 nr. 1-imi aalajangersarneqarpoq inuit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugallit tamakkiisumik akileraartussaataasut (najugaqarnissamik piumasaqaat). Najugaqarnissamik piumasaqaat eqqortinneqarnerisooq aalajangiinermi pingaartinneqartarpoq pineqartoq inigisamik attartornikkut allatulluunniit iliorluni Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqarnissamik siunnerfeqarnerisooq.

Ineqarnermut tunngasorpiat aalajangiisuupput, piumasaqaatit piumasarineqartut soorlu inuit allattorsimaffiannut ilanngunneq- aamma ilaajunnaarneq immikkut pingaartinneqaratik.

Malittarisassakkut qulakkeerneqarpoq Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugallit tamakkiisumik Kalaallit Nunaannut akileraartussaataaenerat. Inuit Kalaallit Nunaanni inigisaqaratik sivikinnerpaamik qaammatini arfinilinni Kalaallit Nunaanni najugaqarallartut, tassunga ilanngullugit sulingiffeqarneq assingusorluunniit pissutigalugit sivikitsumik nunani allaniikkallartut aamma tamakkiisumik akileraartussaasutut isigineqarput (najugaqarallarnissamik piumasaqaat). § 1 naapertorlugu tamakkiisumik akileraartussaataaenermut piumasaqaatit eqqortinneqanngippata killilimmik akileraartussaataaneq pineqarsinnaavoq.

Tamakkiisumik akileraartussaataaneq nunagisamik uppersarsaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq, najugaq aalajangiunneqareerpat.

- Soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussinermit pinngitsoorani ilaanissaq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 21, 28. november 2016-imeersooq, § 1-imi aalajangersarneqarpoq inuk 18-ileereersimasooq Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartussaataasooq soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussinermit akiliisassasooq. Aalajangersakkakkut qulakkeerneqassaaq Kalaallit Nunaanni innuttaasut utoqqalisut inuuniarnerminni naammaginarumik atugassaqaarnissaat.

Soraarnerussutisiassanut akiliniisamut pisussaaffik nunagisamik uppersarsaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq, tamakkiisumik akileraartussatitaaneq aalajangiunneqareerpat aamma inuk 18-ileereersimappat.

- Ilinniagaqarnersiutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 22. november 2011-meersooq, § 2 imm. 1 nr. 1-imi aalajangersarneqarpoq, ilinniartooq qinnuteqaateqareerermigut ilinniagaqarnersiuteqartinneqarsinnaasooq, danskisut innuttaassuseqaruni imaluunniit nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaannut atuuttut naapertorlugit ilinniagaqarnersiuteqarsinnaanermut tunngatillugu danskisut innuttaassusilinnut sanilliunneqarsinnaagunk. Ilinniartut Kalaallit Nunaanni ilinniakkami ilinniagaqarnersiuteqarfiusinnaasumi ilinniartuussapput.

§ 2, imm. 5-imi aalajangersarneqarpoq danskisut innuttaassuseqarnissamik piumasaqaatip pisuni immikkut ittuni atortinneqannginnissaannik Naalakkersuisut malittarisassanik aalajangersaasinnaasut.

§ 3-mi aalajangersarneqarpoq ilinniartut Kalaallit Nunaanni ilinniakkamut ilinniagaqarnersiuteqarnissamik pisinnaatitaassagunik Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqassasut. § 3, imm. 2 naapertorlugu piumasaqaatip atortinneqannginnisaa immikkut aalajangersarneqarsinnaavoq.

§ 29-mi aalajangersarneqarpoq, Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat tamatumunnga qinnuteqarneq aallaavigalugu ilinniarnep naammassineqarnerani imaluunniit unitsineqarnerani inunnut Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugalinnut ilinniarnermi taarsigassarsianik akilersuineranut tapiissuteqarsinnaasut, ilinniarnermi taarsigassarsiat eqqunngitsumik ilinniagaqarnersiuteqartitsinikkut tunniussinermik pissuteqanngippat.

§ 29 imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq, ilinniarnermi taarsigassarsiat akilersornerannut tapiissuteqartoqarsinnaasut inunnut Kalaallit Nunaata avataani najugalinnut, pisut immikkorluinnaq ittuuppata.

§ 32-mi aalajangersarneqarpoq, taarsigassarsisoq Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugalik ilinniarnernik naammassinninnermi kingorna immikkut ajornartorsiorpat qinnuteqarnera naapertorlugu Naalackersuisut aningaasanut inatsimmi amerlassusilerikkat iluanni ilinniagaqarnermut akiitsut tamakkerlugit ilaannaaluunniit isumakkeersinnaagaat.

Taarsigassarsisoq immikkut ajornartorsiorpat nallilerneqassaaq inuussutissarsiornermut piginnaasai annertuumik annikillimappata inuussutissarsiorsinnaajunnaarsimappalluunniit, imaluunniit taarsigassarsisoq sivisuumik napparsimappat, aamma taarsigassarsisoq nalilinnik peqanngippat.

Ilinniagaqarnersiuteqarnermut malittarisassani pingaarnertut siunertaavoq ilinniartut ilinniarnermik nalaanni isertitaqarnissaat.

Ilinniagaqarnersiutinik pissarsinissamut aamma ilinniarnermi akiitsut akilersornissaannut tapiissutinik pissarsinnaanermut piginnaatitaaffeqarneq nunagisamut uppernarsaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq, qinnuteqaat akuerineqareerpat.

- Ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 22. november 2011-meersoq, § 7-mi aalajangersarneqarpoq, Ilinniarnertuunngorniartut ilinniagaq kikkunnut tamanut, qinnuteqarfiup nalaani Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartunut, ammasuusooq.

Imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq, qinnuteqartut siusinnerusukkat Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqareersimasut, ilinniarnertuunngorniartut ilinniakkamut qinnuteqarnermut atatillugu Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartut isigineqassasut, Kalaallit Nunaata avataani aalajangersimasumik najugaqarnerat Kalaallit Nunaanni oqartussat peqataaffigisaannik isumagineqarnermik, imaluunniit ilinniarnermik peqquteqarpat.

Imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq, Ilinniarnertuunngorniartut ilinniagaq qinnuteqartunut Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqanngitsunut ammasooq, taakku nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit, Kalaallit Nunaannut atuuttut, naapertorlugit Kalaallit Nunaanni qinnuteqartut assigalugit ilinniartunngorsinnaatitaappata.

Ilinniarnertuunngorniartut ilinnialersinnaanermut piumasaqaatit pingaarnertut aalajangersakkani aalajangersarneqarput. Aalajangersakkanut tunngavigineqartoq inatsimmi allassimanngilaq.

Nalilersorneqartariaqarpoq ilinniarnertuunngorniartut ilinnialernissamut qinnuteqarnissamut piginnaatitaaffik nunagisamik uppernarsaammut nalunaarsussallugu pisariaqarnersoq.

Ilinniarnertuunngorniartut ilinnialernissap qinnuteqartunit ataasiakkaanit qinnuteqaatigineqarnissaa sulii piumasaqaataassaaq.

- Ilinniartut ineqarfii pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 18, 1. november 2007-meersoq, § 3, imm. 1-mi aalajangersarneqarpoq, ilinniagaqartunut inissiaritinneqartuni inissiamik tunniussisarnermi piumasaqaataavoq ilinniagaqartup ilinniarnernik ingerlatsinera aammalu Kalaallit Nunaannut attaveqavissuunera, Namminersorlutik Oqartussat ilinniagaqarnersiuteqarneq pillugu nalunaarutaat naapertorlugu.

Ilinniagaqarnersiutinik pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 28, 25. november 2016-meersoq, § 7-mi allassimavoq, ilaqutariit qaniginerpaasat tassaapput nammineq qitornarisat,

katissimallugu aapparisaq, angajoqqaat, qatanngutit, aamma aataakkut aanaakkulluunniit, imaluunniit inuit ilinniagaqartumut ilaqutariittut qanittut inissisimalernermikkut taakkununga nallersuunneqarsinnaasut.

Aalajangersakkanut tunngavineqartoq inatsimmi allassimanngilaq. Qaniginerpaasatut ilaqqat pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Inuussutissarsiutinut pikkorissartitsisarnernut tapiissutit pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21, 1. juli 2008-imeersoq, § 10-mi aalajangersarneqarpoq, pikkorissartut 18-inik ukioqalereersimasuussapput, annerpaamillu inuussutissarsiutinut ingerlariaqqiffiusumik sivikinnerusumik ilinniagaqarsimassallutik, Kalaallit Nunaanni najugaqartuussaallutik pikkorissartitsinissamullu pineqartumut peqataanissamut suliatigut tunngavissaritinneqartunut atasumik naammassinnissinnaassallutik.

Aalajangersakkamut tunngavineqartoq inatsimmi allassimanngilaq.

Ukiut, ilinniagaqarneq, najugaq aamma suliatigut tunngaviit pillugit paasissutissat nunagisamut uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 6. juni 2016-imeersoq, § 2, imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq eqqumiitsuliortut kalaallisut isigineqarput, eqqumiitsuliortut Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugallit.

Eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq qanoq paasineqassanersoq inatsimmi erseqqinnerusumik aalajangersarneqarpoq. Inuit suliassaqarfanni taakkunani suliaqartut inatsit naapertorlugu tapiiffigineqarsinnaapput.

Inatsit suliassaqarfannik pingaarnerutitanik marlunnik samminniffiuvoq. Siullertut eqqumiitsuliornikkut suliaqarneq siuarsassallugu, aappaattullu innuttaasut eqqumiitsuliornikkut suliaqarnermut isersinnaanerat.

Najugaq pillugu paasissutissaq nunagisamut uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq.

- Isiginnaartitsisarfeqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 23, 18. november 2010-meersoq, § 10, imm. 1-mi aalajangersarneqarpoq, Kalaallit Nunaata isiginnaartitsisarfianni siulersuisunut ilaasortat Kalaallit Nunaanni najugaqartuussapput, 18-inik ukioqalereersimassallutik aammalu Naalakkersuisunut Inatsisartunulluunniit ilaasortaassanatik.

Oqaaseqaatini allassimavoq siulersuisunut ilaasortat Kalaallit Nunaanni najugaqassasut.

Aalajangersakkami aamma aalajangersarneqarpoq siulersuisunut ilaasortat 18-inik ukioqalereersimassasut. Tamatumani tunngavilersuutigineqarpoq siulersuisuni sulinermi akisussaaffeqarneq. Kiisalu erseqqissarneqarpoq siulersuisunut ilaasortat Naalakkersuisunut imaluunniit Inatsisartunut ilaasortaassanngitsut. Kalaallit Nunaata Isiginnaartitsisarfiata politikkimut attuumassuteqannginnissaata qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu tamanna atuutilersinneqarpoq. Taamaattumik siulersuisunut ilaasortaq kingusinnerusukkut Naalakkersuisunut ilaasortanngortoq, imaluunniit Inatsisartunut ilaasortanngortoq, imaluunniit sinnisussatut Inatsisartunut ilaasortanngortoq tamatuma malitsigisaanik siulersunut ilaasortaajunnaassaaq.

Najugaq, ukiut aamma Naalakkersuisunut imaluunniit Inatsisartunut ilaasortaaneq pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Ilageeqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 19. maj 2010-meersoq, § 5, imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq, kalaallit namminneq piumassuserinngisaminnik Danmarkimi najugaqartariaqartut naalagiartinneqarnissamik tarnikkullu annikilliutinik ikiorneqarnissamik neqeroorfigineqassapput.

Ilageeqarnermi inatsimmi § 5-i inatsimmi imaluunniit inatsisip piareersaatigineqarnerani taaguut kalaallit erseqqinnerusumik aalajangersaaffigineqanngilaq. Aalajangersakkami allassimasutut kalaallit taakkorpiaat piumassuserinngisaminnik Danmarkimi najugaqartariaqartut ilageeqarnikkut sullinneqarnissamik inatsisitigut qulakkeerinniffigineqarnissaat pineqarpoq. Taamaalilluni piumassuserinngisamik najugaqarnek aalajangersakkakut qitiusumik illersorniarneqarluni. Aalajangersakkami oqaaseq kalaallit atorneqartoq nassuiarneqarsinnaanngitsutut oqaatiginiarneqanngilaq. Saqqummiussami: Ilageeqarnermut inatsit, Ilageeqarnek pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 19. maj 2010-meersoq, Morten Nornildimit oqaaseqaatit, 2010, Naqiterisitsisarfik Atuagkat, q. 89, oqaaseqaammi 19-imi oqaaseq kalaallit ima isumaqassanganneqarpoq:

”Oqaaseq inunntut kalaallisut oqaaseqartunut pingaarnertut siunnerfeqarpoq, ilanngunneqarsinnaanngitsoornaviarunanngillalli inuit allat Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik aamma najugallit piumassuserinngisamik najugaqarnermi inatsisip tunngaviumik piumasaqaataanik atuisinnaanissaat”.

Taamaalilluni oqaaseqaat oqaatsimut ”kalaallinut” tunngatillugu aalajangersimasumik najugaqarnissamut illersuisunngorpoq. Nassuiaat taanna sulii ilumoortutut ilimagineqartariaqarpoq. Tamaat isigissagaanni ilageeqarnermut inatsimmi § 5-imi oqaaseq kalaallit inunntut Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugalinnut tamanut atuuttutut isigisariaqarpoq. Najugaqarnek pillugu paasissutissaq nunagisamut uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq.

- Inunngortunik toqusunillu nalunaaruteqartarnek, ilisinerit iliveqarfiillu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 6. juni 2016-meersoq § 1-imi, § 13-imi aalajangersarneqarpoq, kinaluunniit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugalik, imaluunniit Kalaallit Nunaanniikkallartoq najugaqarfimmi najugarigallakkamiluunniit iliveqarfimmi ilineqarsinnaatitaavoq, imaluunniit qummuattamut ikillugit (ikuallakkap arsay) ilineqarsinnaatitaalluni.

Aalajangersakkamut oqaaseqaatini allassimasoq najugarisap imaluunniit najugarigallakkap iliveqarfiani ilineqarsinnaatitaanermut imaluunniit ikuallakkap arsaasa ilineqarsinnaatitaanerannut tunngavoq. Inuit pineqartut tassaapput kikkulluunniit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugallit, imaluunniit najugaqarallartut.

Najugaq pillugu paasissutissaq nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq. Isumaliutigineqartariaqarpoq najugaqarallarneq nunagisamik uppersaammut nalunaarsussasullugu pisariaqassanersoq.

- Aningaasanoorutit ilaannit iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. nr. 10, 22. november 2011-meersoq, imm.1-imi aalajangersarneqarpoq, inunntut nunami maani najugaqartunut imaluunniit peqatigiiffinnut, soqutigisaqatigiiffinnut, suliffeqarfinnut, oqartussaasunut il.il Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartunut taamaallaat tapiissuteqartoqarsinnaavoq. Imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq, imm. 1-imi aalajangersagaq apeqqutaatinnagu Elite Sport Greenland inunntut Kalaallit Nunaata avataani najugalinnut tapiissuteqarsinnaavoq, tapiissutisissat Naalackersuisunit timersornermut piukkunnaatilittut imaluunniit timersortartutut pikkorinnertut akuersissutigineqarsimappata. Imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq imm. 1-imi aalajangersagaq apeqqutaatinnagu Avalak tapiiffigineqarsinnaavoq.

Inuk timersortartutut piukkunnaatilittut imaluunniit timersortartutut pikkorinnertut akuerineqarsimanersoq pillugu paasissutissaq nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq.

- Timersorneq timigissarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 6. juni 2016-imeersoq, § 25-mi aalajangersarneqarpoq, inuit nakorsaatinik pissassaaitut atuisimasut pineqaatissinneqarsimasut pillugit paasissutissanik imaqartunik nalunaarsuiffimmik elektroniskiusumik Nakorsaait Pissaassaaitut Atorneqartarnerinut Kalaallit Nunaanni Akiuisut (Antidoping Grønland) ingerlataqassasut.

Nakorsaatinik pissassaatinik atuinermi pineqaatissinneqarsimaneq pillugu paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqartariaqarnersut isumaliutigineqartariaqarpoq.

- Aningaasanut inatsit 2017 nr. 40.95.01 Eqqumiitsuliornermut kulturimullu tapiissutit allat (Tapiissutitut aningaasaliissutit) Kulturikkut suliaqarnermut aningaasaliissutit, Filmiliorneq, atuakkat kalaallisuut saqqummersinnissaannut tapiissutit.

Filmiliornermut tapiissuteqarnermut tunngatillugu aningaasanut inatsimmi kontomut qulaani taaneqartumut oqaaseqaatini allassimavoq: Qinnuteqartoqareerneratigut kalaallit filmiliaannut, oqaluttuallianut aamma piviusulersaarutininut, tapiissuteqartoqartassaaq. Tapiissutit qinnuteqartunut Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugalinnut tunniunneqarsinnaapput, Danmarkimi nunaniluunniit allani filmiornermik suleqateqartunut aamma tunniunneqarsinnaallutik.

Filmiliornermut tapiissutinut aningaasaliissutit 2016-imi Aningaasanut inatsimmi ukiumoortumik 1.0 mio.kr.-nik ilaqqinneqarput, kalaallit filmiliaasa amerlassusiisa annertuumik amerleriaateqartinneqarnissaat kissaatigineqarmat.

Atuakkat kalaallisuut saqqummersinneqarnissaannut tapiissuteqarneq: Qinnuteqaateqarnikkut atuakkat kalaallisuut tapiiffigineqartassapput. Aammattaaq atuakkat kalaallisut nutsikkat tapiiffigineqarsinnaapput. Tapiissutinik pissarsinissamut piumasaqaataavoq qinnuteqartup Kalaallit Nunaanni najugaqarnissaa.

Tapiissutinik pissarsinnaanermut tunngavigineqartoq oqaasertaliussani allassimanngilaq. Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarneq pillugu paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Oqaatsinut politikki pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 19. maj 2010-meersoq, § 5, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq, Kalaallit Nunaanni najugaqavissut pisinnaatitaapput kalaallisut danskisullu, kiisalu nunani tamalaani oqaatsinik atugaasunik ilikkarnissamut, oqalunnikkut allannikkullu, tassuunakkut inuiaqatigiinni inuunermut peqataasinnaaqullugit aamma ilitseqqussaralugu oqaatsiminnik atuisinnaallutillu ineriartortitsisinnaaqullugit.

Aalajangersimasumik najugaqaaq pillugu paasissutissaq nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq.

- Peqqinnissaqarfiup sullissineri il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 6. november 1997-imeersoq, § 2, §§ 7 – 20 sullississutit il.il., § 2 imm.1-imi aalajangersarneqarpoq, inuit nunami maani inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimasut, nunamilu maani najugaqartut Inatsisartut peqqussutaat manna malillugu sullinneqarnissamut pisinnaatitaapput, akeqanngitsumik akiliuteqarlutilluunniit.

Imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq, inuit nunami maaniikkallartut Inatsisartut peqqussutaat manna malillugu sullinneqarnissamut pisinnaatitaapput, akeqanngitsumik akiliuteqarlutilluunniit, malittarisassat Naalakkersuisunit aalajangersarneqarsimasut malillugit.

- §§ 7 – 20-mi aalajangersarneqarput, naartunermut erninermullu, peqqissutsimik misissuinermut, peqqinnissakkut isumagineqarnermut kapitinnermullu, katsorsaanermet il.il. kigutileritinnermut aamma napparsimasunik angallassinermut atatillugu sullinneqarsinnaanermut piumasaqaatit erseqqinnerusut.

Aalajangersakkanut qulaani taaneqartunut ataatsimoorutaasoq tassaavoq, sullinneqarnerit piunasaqaatitaat ukiunut, najukkamut, inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimanermut imaluunniit nunami maani najugaqarallanermut tunngasuummata. Ukiut, najugaq, najugaq inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasoq pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput. Najugaqarallaneq nunagisamik uppersaammut nalunaarsussallugu pissutissaqassanersoq isumaliutigineqartariaqarpoq.

- Kigutigissaaneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15, 13. september 2006-imeersoq, § 2-mi aalajangersarneqarpoq, inunnut nunami maani inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasunut nunamilu maani najugaqartunut, imaluunniit qaammatit arfinillit sinnerlugit nunami maani najugaqareersunut erseqqinnerusumik nassuarneqartumik akeqanngitsumik kigutit isumagineqarnissaannut pisinnaatitaaffeqarput.

Kigutininik isumaginninnerup siunertaraa angerlarsimaffimmi kigutigissarluartarnikkut, pitsaaliuinissamillu suliaritittarnissamillu ataqatigiissumik neqerooruteqarnikkut inuit kigutigissarnikkut pissusissamisoortumik ileqqoqalernissaat, kiisalu peqqissunik kiguteqarnissaat, qaneqarnissaat aamma alleroqarnissaat ineriartortissallugit, taakkulu inuuneq naallugu atorneqarsinnaanissaat attatiinnarlugu.

Inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimaneq aamma najugaq pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput. Najugaqarallaneq nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqartariaqarnersoq isumaliutigineqartariaqarpoq.

- Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 20. november 2006-imeersoq, § 4-mi aalajangersarneqarpoq, pilersuinnermut akiligassanullu aalajangersimasunut kiisalu immikkut ittumik pisoqartillugu pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaanermut piunasaqaataapput qinnuteqartup Kalaallit Nunaanni najugaqartuunissaa, inuillu allattorsimaffiannut nalunaarsimanissaa aamma makkuninnga naammassinnissimanissaa:
  - 1) danskit naalagaaffianni innuttaanissamik,
  - 2) danskit naalagaaffianni innuttaasumut katissimanissaa imaluunniit kingullermik katikkami danskit naalagaaffianni innuttaasumut katissimanissaa, imaluunniit
  - 3) nunanut allanut imaluunniit nunat tamalaat akornanni kattuffinnut isumaqatigiissutini, danskit naalagaaffianni innuttaanngitsut Kalaallit Nunaanniinnerminni ataavartumik pilersuinnermut akiligassanullu aalajangersimasunut ikiorsiissutisisinnaatitaanerannik imalinni ilaanissaa.

Pilersuinissamut aamma akiligassanut aalajangersimasunut, kiisalu immikkut ittumik pisoqartillugu, kapitali 6-imi nassuarneqartutut, pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaajumalluni pineqartoq aalajangersimasumik najugaqarlunilu Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimassaaq. Aalajangersimasumik najugaq paasineqassaaq sulinngiffeqarneq, sulinnermut atatillugu angalaneq, napparsimaneq imaluunniit assingusoq pissutigalugit najunngikkallanngikkaanni aalajangersimasumik siniffigisartagaq, aamma nammineq pigisanik inissisimatitsivik.

Aammattaq pineqartoq danskit naalagaaffianni innuttaassuseqassaaq, imaluunniit danskit naalagaaffianni innuttaasumut katissimassalluni, imaluunniit katissimasimassalluni, imaluunniit nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutinut, pilersorneqarnissamik aamma akiligassanut aalajangersimasunut ikiorneqarnissamik pisinnaatitaanermut, ilaassalluni.

Inuit, danskit naalagaaffianni innuttaassuseqanngitsut, danskit naalagaaffianni innuttaassusilimmut kingullertut katissimanngitsut, imaluunniit nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutinut

ilaanngitsut pilersuinissamut aamma akiligassanut aalajangersimasunut, kiisalu immikkut ittumik pisoqartillugu pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaanngillat.

Aalajangersakkatigut siunertarineqarpoq inunnet Kalaallit Nunaanniittunut allatut iliornikkut imminnut pilersorsinnaanngitsunut tamanut aningaasaqarnikkut isumannaallisaaviginninnissaq. Inunnet danskit naalagaaffianni innuttaassuseqanngitsunut, imaluunniit danskit naalagaaffianni innuttaassusilimmut kingullertut katissimanngitsunut imaluunniit nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutinut ilaatinneqanngitsunut pilersuinissamut aamma akiligassanut aalajangersimasunut, kiisalu immikkut ittumik pisoqartillugu pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaannginnerat inatsimmi erseqqinnerusumik tunngavilersorneqanngilaq. Aalajangersimasumik najugaq aamma inuit allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimaneq, innuttaassuseqarneq, aamma aappaqarnermut tunngasut pillugit paasissutissat nunagisamik uppernarsaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-meersumi siunertarineqarpoq meeqqap qitiutinnissaa, aamma peqqussut naapertorlugu suliniutini tamani meeqqap pisariaqartitai aallaavigineqassasut. Peqqussummi § 1, imm. 2-mi allassimasoq inuit 18-iliinissamik tungaanut meeqqanik taagorneqarput, tamatumani allanik taasaqartoqarsimanngippat.

§ 2-mi aalajangersarneqarpoq kommunalbestyrelse pisussaasoq meeqqat ineriartornerannik, ingerlalluarnerannik nammineersinnaanerannillu siuarsaasumik alliarborneranni atugassaqartitsinissamik. Inatsisimmi § 9-mi allassimapput ikiorsiissutit meeqqap pisariaqartitaanut naleqquttumik aallartinneqarsinnaasut.

Peqqussummi aalajangersarneqanngilaq meeqqat sorliit peqqussut naapertorlugu ikiorserneqarnissamik piginnaatitaaffeqarnerisut, tassunga ilanngullugit najugaqarnissamik, inuit allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimanissamik imaluunniit nunami maani qanoq siviutigisumik najugaqarsimanissamik piumasaqaatit. Naatsorsuutigineqarpoq peqqussut meeqqanut tamanut nunami maani najugaqartunut atuuttuusooq.

Ukiut, angajoqqaatut oqartussaassuseq, immaqalu najugaq/inuit allattorsimaffiannut nalunaarsorsimaneq pillugit paasissutissat nunagisamik uppernarsaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Meeqqanut akilersuutit il.il. kiisalu meeravissiartaarnermi tapiissutit tunniunneqartarneri pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 3. marts 1994-imeersoq, § 1-mi aalajangersarneqarpoq, peqqussut manna malillugu meeqqanut akilersuutinik siumoortumik tunniunneqartartunik pisinnaatitaaneq makkuninnga piumasaqarfivooq, 1) meeraq Kalallit Nunaanni kommunimi aalajangersimasumik najugaqavissuussasoq, tak. kommuni uninngavigisaq aamma kommuni najugarivitaq il.il pillugit peqqussut, akilersuutinillu tapiissutinilluunniit tiguisinnaatitaasoq Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartuussasoq, 2) meeraq imaluunniit akilersuutinik tapiissutinilluunniit tiguisinnaatitaasoq qallunaatut innuttaassuseqassasoq, imaluunniit Danmarkip naalagaaffinnut allanut isumaqatigiissuteqarsimanera tunngavigalugu akilersuutinik tapiissutinilluunniit Kalaallit Nunaanni oqartussanit tunineqarnissaminut pisinnaatitaaffeqassasoq.

Aalajangersakkanut tunngavilersuutit erseqqinnerusut inatsimmi allassimanngillat.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, tapiissutinik tunineqarsinnaatitaasup aamma meeqqat innuttaassuseqarnerat aamma kommuni angerlarsimaffigisaat najugarlu pillugit paasissutissat nunagisamik uppernarsaammut nalunaarsorneqarsinnaapput. Isumaliutigineqartariaqarpoq nalunaarsorneqarsinnaanersoq Danmarkip naalagaaffiillu allat akornanni isumaqatigiissutit naapertorlugit meeraq, imaluunniit tapiissutinik pisinnaatitaasoq akilersuutinik tapiissutinillu tiguisinnaatitaasoq.

- Naartunermi, erninermi meeravissiartaarnermilu sulinggiffeqartarnej ullormusiaqartarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 7. december 2009-meersoq, § 2-mi aalajangersarneqarpoq, inuit Kalaallit Nunaanni najugaqavissut inuillu allattorsimaffiannut nalunaarsimasut naartunermut, erninermut meeravissiartaarnermullu atatillugu sulinggiffeqarsinnaatitaapput. Inuit Kalaallit Nunaanni najugaqavissut inuillu allattorsimaffiannut nalunaarsimasut meeravissiartaarnissaq siunertaralugu meeqqamik paarsaqalersut sulinggiffeqarsinnaatitaapput. Inuit Nunani Avannarlerni Isumaginninnikkut Isumannaallisaaneq pillugu Isumaqatigiisummi imaluunniit nunat tamat akornanni isumaqatigiisummi allami, Kalaallit Nunaannut atuuttumi, pineqartunut ilaatinneqartut inatsimmi aalajangersakkat tunngavigalugit sulinggiffeqarsinnaatitaallutillu ullormusiaqarsinnaatitaapput.

Najugaq aamma inuit allattorsimaffiannut nalunaarsimaneq pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput. Isumaliutigineqartariaqarpoq inuit Nunani Avannarlerni Isumaginninnikkut Isumannaallisaaneq pillugu Isumaqatigiisummut imaluunniit nunat tamat akornanni isumaqatigiisummut, Kalaallit Nunaannut atuuttumut, allanut ilaatinneqartut nalunaarsorneqarsinnaanersut.

- Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 7, 3. november 1994-imeersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartoq, §§ 1-imi aamma 3-mi aalajangersarneqarpoq, inuit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartut eqqarsartaatsimikkut timimikkulluunniit annertuumik innarluutillit sapinngisamik nalinginnaasumik inooqataasinnaanerminnut qulakkeerunneqassapput. Inuit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartut timikkut eqqarsartaatsikkulluunniit annertuumik innarluuteqarnertik pissutigalugu ikorsiissutinik immikkut ittunik pisariaqartitsisut utoqqalinersiuteqalernissamut peqqussummi ukiunut killissarititaasoq sukulluunniit atuuttoq malillugu inatsisartut peqqussutaanni malittarisassat malillugit ikiorserneqarsinnaavoq.

Peqqussummi pingaarnertut tunngavisoq tassaavoq inuit timimikkut eqqarsartaatsimikkulluunniit annertuumik innarluuteqartut sapinngisamik nalinginnaasumik atugaqartinneqarnissaat qulakkeerneqassasoq.

Aalajangersimasumik najugaqarnej aamma peqqussut malillugu ikiorserneqarnissamik piginnaatitaaffeqarnej nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartoq, § 4-mi aalajangersarneqarpoq, inuussutissarsiutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu akuersissut taamaallaat tunniunneqarsinnaavoq inunnut inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqartunut, Kalaallit Nunaanni najugalittut inuit nalunaarsorsimaffiannut nalunaarsorneqarsimasunut, aamma Kalaallit Nunaanni najugalittut ukiuni kingullerni marlunni nalunaarsorneqareersimasunut, Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartussaataasunut aamma Kalaallit Nunaannut ukiuni kingullerni marlunni tamakkiisumik akileraartartuusimasunut. Piniarnermit, aallaaniarnermit aalisarnermiillu isertitat tamarmiusut ikinnerpaamik 50 %-ii isertitarineqassapput.

§ 3, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq, inatsimmi uani "inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqartut" tassaatinneqassapput inuit inoqtigiinnut ilanngunnermikkut, inissiamik attartornermikkut pisiner mikkulluunniit, imaluunniit allatut iliornermikkut Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqalersaarnerminnik ersersitsisut.

§ 5, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq, sunngiffimmi piniarnermut aallaaniarnermullu akuersissutit piniakkanut killilersukkanut inunnut Kalaallit Nunaanni najugalittut inuit nalunaarsorsimaffiannut nalunaarsorneqarsimasunut qinnuteqarnikkut tunniunneqarsinnaapput, qinnuteqarfissaq sioqqullugu Kalaallit Nunaanni najugalittut ukiuni qaangiuttuni marlunni nalunaarsorneqareersimasunut. Imm. 1-imi aalajangersagaq apeqqutaatinnagu sunngiffimmi piniarnermut aallaaniarnermullu akuersissutit piniakkanut killilersukkanut qinnuteqarnikkut inunnut Kalaallit Nunaanni najugalittut nalunaarsorneqarsimasunut, aamma qinnuteqarfissaq sioqqullugu ukiuni qulini kingullerni Kalaallit Nunaanni najugalittut ingerlaannartumik ukiuni marlunni nalunaarsorneqarsimasunut tunniunneqarsinnaapput. Ukiuni marlunni attuumassuteqarsimanissaq inatsimmi erseqqinnerusumik tunngavilersorneqanngilaq. Najugaq, inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimaneq aamma isertitat pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Sunngiffimmi aallaaniarsinnaanermut allagartat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 14, 30. december 2014-imeersoq, § 3, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq, sunngiffimmi piniarnissamut aamma sunngiffimmi aallaaniarnissamut akuersissutit danskisut innuttaassusilinnut aamma nunani allani innuttaassusilinnut Kalaallit Nunaanni inuit nalunaarsorsimaffiannut nalunaarsorneqarsimasunut tunniunneqarsinnaavoq. Aalajangersagaq Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr.12, 29. oktober 1999-imeersumi, kingusinersukkut allannngortinneqartumi, § 5-imut naapertuuppoq.

Najugaq aamma inuit nalunaarsorsimaffiannut nalunaarsimaneq pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Kapisilinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 20, 9. oktober 2015-imeersoq, § 9-mi aalajangersarneqarpoq, inuussutissarsiummut atatinnagu pisassiissutit aalajangersarneqartut iluanni kapisilinnik aalisarneq danskit naalagaaffianni innuttaassuseqartunit Kalaallit Nunaanni najugaqavissunit ingerlanneqassaaq, tak. Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 8, imm. 1. Nunani allani Danmarkiuunngitsumi innuttaassusillit Kalaallit Nunaanni najugaqavissut, ukiullu kingullit marluk ingerlaannartumik Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarsimasut danskisut innuttaassusilittut pineqassapput.

Nunani allani, Danmarkiuunngitsumi, innuttaassusilinnut ukiunik marlunnik attuumassuteqarsimanissamik piumasaqaateqarnermut tunngavilersuut inatsimmi nassuiarneqanngilaq. Innuttaassuseq pillugu paasissutissaq nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq.

- Suliffeerunnermi ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 2, 15. maj 2014-imeersoq, § 5-imi aalajangersarneqarpoq, suliffeerunnermi ikiorsiissutit sulinermik inuussutissarsiutilinnut tunniunneqartarput, nammineq pisuussutiginnagu suliffeerunneq, angerlartinneqarneq imaluunniit napparsimaneq peqqutigalugu isertitanik annasaqarnermut taarsiissutitut.

§ 6-imi allassimavoq, suliffeerunnermi ikiorsiissutit kommunalbestyrelsemik akilerneqartarput, suliffeeruttoq angerlartinneqarsimasooq imaluunniit napparsimasooq kommunalbestyrelsemik saaffiginninnermi kapitali 3-mi imaluunniit kapitali 4-mi piumasaqaatit eqqortissimappagit, aammalu 18-inik ukioqalereersimaguni, imaluunniit pilersuisuuguni, Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffiannut nalunaarsimaguni, aamma sapaatit akunnerini kingullerni 13-ini sulinermik

inuussutissarsiutilittut sulisimaguni piffissamilu tassani ikinnerpaamik nalunaaquttap akunnerini 182-imi sulisimaguni.

Inatsimmi siunertarineqarpoq inuit namminneq pisussutigiginagu suliffeerunneranni napparsimalernerannilu aningaasatigut annaasaqarneranni taarsiissutitut tunineqarnissaat qulakkeerneqassasoq.

Ukiut, pilersuisussaataaneq, inuit allattorsimaffiannut nalunaarsimaneq pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput. Nalilersorneqartariaqarpoq suliffik pillugu paasissutissaq nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaanersoq.

- Inissianik attartortitsisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 12. maj 2005-imeersoq, § 48, imm. 5-imi aalajangersarneqarpoq, attartortup attartortitsisoq pisariaqartinneqartumik isumaqatigiissuteqarfigeqqaartinnagu inissiaq piffissaanngitsukkut qimassanngilaa.

Aalajangersakkamut tunngavigineqartoq inatsimmi nassuiarneqanngilaaq, ilimagisariaqarlunili inissiat atorluarneqarnissaat aalajangersakkakut qulakkeerniarneqartoq.

Inuit allattorsimaffianni nuunnermik nalunaarsukkat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput. Isumaliutigineqartariaqarporli attartortup inissiamiiginnarnissaanik nakkutilliineq naleqqunnerusumik pisinnaannginnersoq, attartortup nunagisamik uppersaataanut nalunaarsorneqarnissaanut sanilliullugu.

- Inissialiornermut, illunut ataatsimoorussanut, illuliassanut il.il. tapersiissuteqartarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 19. november 2007-imeersoq, § 23-mi aalajangersarneqarpoq, kapitali manna malillugu tapiissutit taarsigassarsiarititalluunniit inunnut namminersorsinnaassuseqartunut aamma Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit allattorsimaffianni nalunaarsorsimasunut tunniunneqarsinnaapput.

Peqqussummi § 24-mi allassimavoq, Naalakkersuisut inissianik Namminersornerullutik Oqartussanit taarsigassartitsivigineqarsimasunik pigisaqalernerumut, alliliinermut pitsanngorsaanermulluunniit akiliutinut tapiissutitalimmik taarsigassarsititsinnaapput. Ukiut, aamma Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffianni nalunaarsorsimaneq pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Justitsministeriap nalunaarutaa nr. 138, 8. februar 2010-meersoq (Angallaneq pillugu nalunaarut) § 4-mi aalajangersarneqarpoq, nalinginnaasumik angallaneq aamma sumiiffinni § 1-imi taaneqartuni (Kalaallit Nunaata sermersuani imaluunniit sermip iigartartuini sermersuarmit aallaavilinni, Kalaallit Nunaata Avannaarsuani Kangianilu Nuna Allanngutsaaliugassatut Immikkoortitami imaluunniit imartami killeqarfilikkap iluani, Tunumi Nuna Allanngutsaaliugassamiit Lindenows Fjordip kangianut/kitaanut titarlugu, aamma Avannaani Nuna Allanngutsaaliugassamiit allorniusaq sanimukartoq 78-i tikillugu) piniarnermut- aamma aallaaniarnermut atatillugu angallaneq inunnit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartunit ingerlanneqartoq nalunaarut naapertorlugu akuersisummik pigisaqarnissamik pisariaqartitsiffiunngitsaq.

Najugaq pillugu paasissutissaq nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq.

- Nunat tamat akornanni uumasut nujuartat aamma nunami naasut nungutitaanissamut ulorianartorsiorititaasut niuerutigineqartarnerat pillugu isumaqatigiissut (Washingtonimi isumaqatigiissut/CITES) 3. marts 1973-imeersoq tunngavigalugu uumasut nujuartat aamma nunami naasut il.il. anninneqartarnerat eqqunneqartarnerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 12, 13. september 2004-meersoq, § 5, nr. 6-imi aalajangersarneqarpoq, Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfik annissinnaanermik imaluunniit annisseqqissinnaanermik akuersisummik nalunaaruteqarsinnaasoq,

immikkoortoq anninniarneqartoq imaluunniit anniseqqinniarneqartoq pequtit nuunneqarnerannut ilaappat, aamma inatsisit naapertorlugit pigineqalersimappat. Immikkoortoq nassuiarneqarpoq tassaasoq uumasooq imaluunniit naasoq sunaluunniit, kiisalu taakku ilamerngi aamma taakkunannga nioqutissiat Washingtonimi isumaqatigiissut/CITES malillugu allattuiffinni I-imi, II-mi aamma III-mi nalunaarsorneqarsimasut.

Nalunaarummi § 15, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq, inuttut nammineq pigisat aamma pequtit ilaatigut nalunaarummi § 5, imm. 1-imi malittarisassanut ilaatinneqanngitsut. "Inuttut nammineq pigisat aamma pequtit" ima paasineqassapput immikkoortut inuup nammineerluni pigisai, taakkulu eqqussinermi, annissinermi imaluunniit anniseqqinnermi inuup nalinginnaasumik pigisarai pigisaralugilluunniit nuunneqarsinnaasut aamma eqqussinermut, annissinermut anniseqqinnermulluunniit atatillugu nassatarineqartut atorneqartulluunniit inuttut nammineq nassatarisaniitineqartut imaluunniit pequtit nuunneqartut ilaat. Aalajangersakkat nassataraat nunanut allanut nuunnermi nalunaarummut ilanngunneqartunik immikkoortunik anniseqqinnissamut aamma annissinissamut akuerineqarsinnaaneq, aammalu nammineq inuttut pigisanik pequtinillu anniseqqissinnaallunilu annissisinnaaneq. Nuunnerit inuit allattorsimaffiannut nalunaarsorneqartut pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

Inatsisit inunnut qaammatit arfinillit sinnerlugit aamma ukiut marluk tikillugit Kalaallit Nunaanni najugaqarallartunut aamma atuuttut

Inatsisit ilai, Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnissamik piumasaaqatitalit, inunnut qaammatini arfinilinni aamma ukiut marluk tikillugit Kalaallit Nunaanniissimasunut imaluunniit inuit allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasunut, aatsaat atuuttussanngortarput. Taamaattumik inatsisit matuma ataaniittut qaammatit arfinillit sinnerlugit nunami maaniissimanermi atuutilersussanik piginnaatitaaffinnik pisussaaffinnillu imaqarput. Aamma tassani pineqartut tassaasinnaapput inuit danskisut innuttaassusillit (kalaallit, danskit aamma savalimmiormiut), inuit nunat avannarliit sinnerineersut, imaluunniit inuit nunanit EUmeersut imaluunniit EØSimeersut. Aamma tassaasinnallutik inuit nunanit allaneersut.

Inunnut taakkununga tamanut inatsit una atuuppoq:

- Aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 2. november 2006-imeersoq, § 1, imm. 1 nr. 2-mi (najugaqarnissamik aamma najugaqarallarnissamik piumasaaqat) aalajangersarneqarpoq, inuit Kalaallit Nunaanni najugaqartut tamakkiisumik akileraartussaataapput (najugaqarnissamik piumasaaqat). Najugaqarnissamik piumasaaqat eqqortinneqarnerisooq pillugu aalajangiinnermi pingaartinneqartarpoq pineqartoq inoqteqalernermigut, inimik attartormigut imaluunniit allatut iliorluni Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqalernissaminik takutitsinersooq.

Ineqarnikkut pissutsit atuuttut aalajangiisuulluinnarput, piumasaaqatit allat soorlu inuit allattorsimaffiannut nalunaarneq – aamma allattorsimaffimmit peerneqarneq immikkut apeqqutaatinneqaratik. Aalajangersakkakut Kalaallit Nunaannut qulakkeerneqassaaq inuit aalajangersimasumik najugaqartut tamakkiisumik akileraarnissaat.

Inuup pisussaaffigaa qaammatit arfinillit qaangiunnerini, tak. § 1, imm. 1 nr. 2, tamakkiisumik akileraartussaataaneq, taannalu nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq.

- Kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut ilagiillu sinniisaannut qinersisarnerit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 28. november 2016-imeersoq, § 1, imm. 1-imi aamma 2-mi aalajangersarneqarpoq, kinaluunniit danskisut innuttaassuseqartoq aamma ullormi

qinersiffiusumi 18-inik ukioqalereersimasoq, imaluunniit sivikinnerpaamik ukiuni pingasuni naalagaaffimmi najugaqarsimasoq qinersinissarluk sioqqullugu sivikinnerpaamik qaammatini arfinilinni ingerlaannartumik Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarsimasoq qinersisinnaatitaasoq.

Inatsisip oqaaseqaatitaani nassuiarneqanngilaq sooq ulloq qinersiffiususaaq sioqqullugu qaammatini arfinileqqissaani aalajangersimasumik najugaqarsimanissamik piomasaaqateqartoqarnersoq. Kisianni eqqarsaatersuutigineqarsinnaavoq aningaasarsianik akileraarusiisarneq pillugu inatsimmi aamma atuuttutut inuit qaammatini arfinilinni aalajangersimasumik najugaqareersimagunik tamat oqartussaaqataanerat naapertorlugu pisinnaatitaaffeqarnissaat, taamalu qinersisinaanissaat, naleqquttutut isigineqartariaqassasoq. Piomasaaqatit qulaaniittut qaammatit arfinillit qaangiunnerini nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput,

- Kalaallit Nunaanni Inatsisartunut qinersisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 31. oktober 1996-imeersoq, § 1-imi aalajangersarneqarpoq, Kinaluunniit qallunaatut innuttaassuseqartoq folketingimut qinersisinaanermut ukiussarititaasunik naammatsitsisimasoq aammalu qinersinissaq sioqqullugu sivikinnerpaamik qaammatini arfinilinni Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarsimasoq eqqartuussivikkoortumik Kalaallit Nunaanni atuuttussatut aalajangikkamik nammineersinnaajunnaarsitaasimanngikkuni Inatsisartunut qinersisinnaatitaavoq.

Inatsisip oqaaseqaatitaani nassuiarneqanngilaq sooq qinersisinnaaneq angujumallugu sivikinnerpaamik qaammatini arfinileqqissaani aalajangersimasumik najugaqarsimanissamik piomasaaqateqartoqarnersoq. Aalajangersakkat siulii marluk assigalugit ilimagineqartariaqarpoq inatsisiliortut nalilersimassagaat qinersisinaanissamut qaammatit arfinillit piffissaliunneqarnissaat naleqquttusoq.

Qulaani pineqartoq nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq.

- Atuarfik pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 3. december 2012-imeersoq, § 29-mi aalajangersarneqarpoq, meeraq kinaluunniit Kalaallit Nunaanni najugalik, imaluunniit sivikinnerpaamik qaammatini arfinilinni tassani najugaqartussaq atuartussaataavoq malittarisassat §§ 30-mi aamma 31-mi, § 31 imm. 1-imiittut malillugit. Atuartussaataaneq aallartissaaq atuarnep aallartinnerani qaammatisiutit malillugit ukiumi meeqqap arfinilinnik ukioqalerfiani, taamaatissallunilu atuartup ukiuni qulini ingerlaavartumik atuartinneqareerneratigut.

Inatsimmut oqaaseqaatini allassimavoq qaammatinik arfinilinnik piffissaliinnermut tunngavisoq danskit atuarfeqarneq pillugu inatsisaanni piffissaliinnermut atuuttup assigigaa.

Qaammatini arfinilinni najugaqareernerup kingorna aalajangersagaq qulaani pineqartoq meeqqap nunagisamik uppersaataanut nalunaarsorneqarsinnaavoq.

- Danmarkimi efterskolemiinnermut tapiissuteqartarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 2, 20. januar 2017-imeersoq (efterskolit pillugit inatsimmi § 20 tunngavigalugu), § 12, nr. 1-imi aalajangersarneqarpoq, atuartoq aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqartut efterskolemiinnerup aallartinnerani Kalaallit Nunaanni najugaqavissuussapput, aamma Kalaallit Nunaanni sivikinnerpaamik ukioq ataaseq najugaqarsimassallutik efterskolemiinnerup aallartinnerani. Kalaallit Nunaata avataani najugaqarnertut naatsorsuutineqanngillat taamaallaat ilinniarnissaq isumaginninnerluunniit pissutigalugu Kalaallit Nunaanni oqartussat peqataaffigisaannik najugaqarnerit.

§ 12, nr. 2-mi aalajangersarneqarpoq, atuartoq efterskolemiinnerup aallartinnerani ukiut arfineq pingasuni meeqqat atuarsianni atuarnermi naammassisaqarsimassaaq, imaluunniit 14-inik ukioqalereersimassalluni, 18-inilli ukioqalereersimassanani.

§ 12, imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq, Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfiup immikkut ittutigut imm. 1, nr. 1-imi najugaqarnissamik piunasaqaat sanioqqussinnaavaa, tamatumani aamma assersuutigalugu atuartoq aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqartut ukiuni arlaqartuni Kalaallit Nunaanni najugaqarsimappata, imaluunniit meeraq Kalaallit Nunaanni najugaqarpat aalajangersimasumik, ukiuni arlaqartuni najugaqarsimalluni, kisiannili angajoqqaatut oqartussaassuseqartut aalajangersimasumik nunami allami najugaqarsimallutik.

§ 12, imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq, Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfiup immikkut ittutigut ukiuni arfineq pingasuni atuarsimanissamik piunasaqaat aamma atuartup 18-inik ukioqalersimannginnissaanik piunasaqaatit sanioqqussinnaavai, tak. imm. 1, nr. 2, tassunga ilanngullugu ukiut arfineq pingasut ataallugit atuarsimaneq, atuartup klassimik alluisimaneranik peqquteqarpat, ukioqqortuallaarnerlu atuartup klassimik uteqqiisimaneranik allamilluunniit peqquteqarluni atuarnermi kinguaattoorsimaneranik peqquteqarpat.

§ 12, imm. 5-imi aalajangersarneqarpoq, atuartunut inunnut annertuumik innarluutilinnut ikiorsiisarneq pillugu malittarisassanut ilaasunut, imm. 1, nr. 5 apeqqutaatinnagu ukiut pingasut tikillugit tapiisoqarsinnaavoq.

Efterskolenut tapiisarneq pillugu inatsisip pingaarnerup 2008-meersup oqaaseqaatitaani nalunaarummi qulaani pineqartumi piunasaqaatinut tunngavigineqartunik allassimasoqarpassinngilaq.

Najugaqarnissamik piunasaqaat, ukiut aamma inuk annertuumik innarluutillit pillugit ikiorsiisarneq pillugu malittarisassanut ilaanersoq nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Peqqinnissaqarfiup sullissineri il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 6. november 1997-imeersoq, § 2, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq, inuit nunami maani inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimasut nunamilu maani najugaqartut, Inatsisartut inatsisaat manna malillugu sullinneqarnissamut pisinnaatitaapput, akeqanngitsumik akiliillutilluunniit, malittarisassat ataani allassimasut malillugit, taamaattoorli §§ 3-5 takukkit.

Imm. 2. Inuit nunami maaniikkallartut Inatsisartut peqqussutaat manna malillugu sullinneqarnissamut pisinnaatitaapput, akeqanngitsumik akiliillutilluunniit, malittarisassat Naalakkersuisunit aalajangersarneqarsimasut malillugit.

Imm. 3. Naalakkersuisut pisut naapertorlugit aalajangersinnaavaat Kalaallit Nunaanni najugaqarallarneq qaammatinik arfinilinnik sivisunerusoq Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimanertut isigineqassasoq, pineqartoq nunami allami najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimagaluarpalluunniit.

§§ 7 – 20-mi aalajangersarneqarput naartunermi aamma erninermi, peqqissutsimik misissuineri, meeraaqat peqqinnissakkut isumagineqarneranni aamma kapitittarnermi, napparsimanermi il.il, kigutiteritinnermi aamma napparsimasunik angallassinermi sullinneqarsinnaanermut piunasaqaatit erseqqinnerusut.

Aalajangersakkanut qulaani taaneqartunut ataatsimoorutaavoq sullinneqarnerit ukiunut, najukkamut, nunami maani inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsimanissamik piunasaqaatitaqarmata. Paasissutissat taakku nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Peqqinnissaqarfimmi sullissinerit atuisullu akiliuteqartarnerat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 5, 15. februar 2006-imeersoq 1, imm.1-imi aalajangersarneqarpoq, innuttaasut peqqinnissaqarfimmi sullissinerit ilaannik atuisinnaanerat, akeqanngitsumik imaluunniit tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit akiliinikkut.
Imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq, nunami maani inuit allattorsimaffianni allattorsimasunut

nunamilu maani najugaqartunut imaluunniit qaammatinit arfinilinnit sivisunerusumik kipiffeqanngitsumik maani nunamiissimasunut Nalunaarut atuuppoq.

Imm. 2-mi piumasaqaatinut tunngavigineqartoq nassuiarneqanngilaq.

Inuit allattorsimaffiannut piffissaq nalunaarsorneqarfik, aamma nunami maani najugaqarneq pillugit paasisutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Kigutigissaaneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15, 13. september 2006-imeersoq, § 2-mi aalajangersarneqarpoq, innuttaasut peqqinnissaqarfimmi sullissinerit ilaannik atuisinnaanerat, akeqanngitsumik imaluunniit tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit akiliinikkut.

Imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq, nunami maani inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasunut nunamilu maani najugaqartunut, imaluunniit qaammatit arfinillit sinnerlugit nunami maani najugaqareersunut atuuppoq.

Qulaani pineqartoq isumaqarpoq nunami maani inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasut imaluunniit aamma nunami maani najugallit peqqinnissaqarfimmit sullissinerit ilaannik atuisinnaasut. Qaammatit arfinillit sinnerlugit ataannartumik najugaqarnissamik aalajangersakkamut tunngavigineqartoq nassuiarneqanngilaq.

Inuit nalunaarsorsimaffiannut nalunaarsorneqarsimaneq aamma najugaq pillugit paasisutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput. Isumaliutigineqartariaqarpoq najugaqarallarneq nunagisamik uppersaammut nalunaarsussallugu pisariaqarnerseq.

- Meeqqanut tapiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 7. december 2009-meersoq, § 1-imi aalajangersarneqarpoq inatsit manna tunngavigalugu meeqqanut tapiissutisinnatitaanermi makku piumasaqaataapput,
  - 1) meeraq 18-it inorlugit ukioqassasoq,
  - 2) meeraq Kalaallit Nunaanni kommunimi innuttaaffeqartuussasoq aamma meeqqanut tapiissutinik tigusisinnatitaasoq Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartuullunilu inuit aqqisa allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimassasoq,
  - 3) meeraq meeqqanulluunniit tapiissutinik tigusisinnatitaasoq qallunaatut innuttaassuseqassasoq, imaluunniit meeraq meeqqanulluunniit tapiissutinik tigusisinnatitaasoq ukiumi kingullermi Kalaallit Nunaanni najugaqarsimassasoq,
  - 4) meeraq meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarnq pillugu peqqussut tunngavigalugu pisortanit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimassanngitsoq imaluunniit pisortanit allatigut pilersorneqartoq, aamma
  - 5) meeraq katissimassanngitsoq.

Imm. 2. Inunnut Nunat Avannarliit Isumaqtigiissutaat social sikring pillugu imaluunniit nunat tamalaat isumaqtigiissutaat allat naapertorlugit isumannaallisaatitut ikiorsiissutinik tigusisinnatitaasunut meeqqap Kalaallit Nunaanni kommunimi innuttaaffeqartuunissaanik piumasaqaat atuutinngilaq.

§ 1-imi piumasaqaatinut ataasiakkaanut tunngavigineqartut inatsimmut oqaaseqaatini nassuiarneqanngilaq.

Ukiut, kommuni najugaq, aalajangersimasumik najugaqarfik, inuit allattorsimaffiannut nalunaarsimaneq, innuttaassuseqarneq, najugaqarnerup sivisussusia aamma aappaqarnermut tunngasut pillugit paasisutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput. Isumaliutigineqartariaqarpoq meeraq meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu peqqussut tunngavigalugu pisortanit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimaneersoq imaluunniit pisortanit allatigut pilersorneqarnerseq pillugu paasisutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqartariaqarnerseq. Aammattaq isumaliutigineqartariaqarpoq inuit

isumaqatigiissutitut tunngatillugu pisinnaatitaaffii pillugit paasissutissat nalunaarsorneqarnissaat qanoq pisariaqartiginersaq.

- Piginneqatigiilluni inissiat pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 16. maj 2008-meersaq, § 61-imi aalajangersarneqarpoq, piginneqataasup inissiami atuisinnaatitaaffigisamini najugaqarnissani pisussaaffigaa. Piginneqataasup imaluunniit inuk, piginneqataasup inoqutaanut ilaasoq, ukiup ataatsip iluani sivikinnerpaamik katillugit qaammatini arfinilinni unnuisarpat, najugaqartussaataaneq naammassineqarsimassaaq.

Peqqussummut oqaaseqaatini takuneqarsinnaanngilaq piginneqataasup ukiup ataatsip ingerlanerani sivikinnerpaamik katillugit qaammatini arfinilinni najugaqarsimanissaanut aalajangernermut suna tunngaviunersaq.

Najugaq pillugu paasissutissaq nunagisamut uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq. Isumaliutigineqartariaqarpoq inuit ukiumi ataatsimi katillugu nunami maani najugaqarsimanerisa nalunaarsorneqarnissaat qanoq iliorluni pisinnaanersaq. Paasissutissaq taamaattoq nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqartalissappat tamanna immaqa paasissutissanik ataatsimut ingerlatsinikkut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik, inuit nunami maani akileraartussaataitasut nakkutigineqarnerannik suliaqartuusoq, suleqatigalugu pisinnaassaaq.

Inatsisit inunnut ukiut marluk sinnerlugit Kalaallit Nunaanni najugaqarsimasunut aamma atuuttut
Inatsisini nassaassaapput aalajangersakkat Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnissamik piunasaqaatitallit, aamma inunnut sivikinnerpaamik ukiuni marlunni qummullu Kalaallit Nunaanniissimasunut aamma/imaluunniit inuit allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasunut inatsisitigut atuuttut.

Piginnaatitaaffiit pisussaaffiillu taakku inuit sivilunerusumik nunamut maanga aalajangersimasumik attuumassuteqarsimanissaannik piunasaqaatitaqarput.

Taakku tassaasinnaapput inuit inuunertik naallugu maani najugaqarsimasut, aamma tassaasinnaallutik qaammatit arfinillit ataallugit qaangiuttut nunami maani najugaqarallassallutik tikissimasut aamma/imaluunniit najugaqartutut inuit allattorsimaffiannut nalunaarsorsimasut.

Inatsisit pineqartussat tassaapput:

- Kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut ilagiillu sinniisaannut qinersisarnerit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 28. november 2016-meersaq, § 2, imm. 1-imiit 3-mut aalajangersarneqarpoq, kommunalbestyrelsimut qinersisinnaatitaavoq, taamaattorli tak. § 3, kinaluunniit ullormi qinersiffiusumi 18-inik ukioqalersimasooq qinersinissaq sioqqullugu sapaatit akunnerini arfinilinni kommunimi pineqartumi aalajangersimasumik najugaqarsimasooq, aammalu:
  - 1) danskisut innuttaassuseqartoq aammalu qinersinissaq sioqqullugu sivikinnerpaamik qaammatini arfinilinni Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarsimasooq, imaluunniit
  - 2) sivikinnerpaamik ukiuni pingasuni naalagaaffimmi najugaqarsimasooq qinersinissarlu sioqqullugu sivikinnerpaamik qaammatini arfinilinni Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarsimasooq.
    - imm. 2.* Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarneq pineqartillugu tak. imm. 1, nr. 1 aamma nr. 2, Kalaallit Nunaata avataanniikkallartut aammattaaq § 2-mi ilaatinneqarput.
    - Imm. 3.* Kommunalbestyrelsimut ilaasorta qinaluunniit kommunalbestyrelsimut ilaasortaannerminut atatillugu nuna tamakkerlugu soqutigisaqatigiit kattuffiannut, kommunimi allami angerlarsimaffeqartumi, piffissaq tamaat siulittaasussatut toqqarneqartoq, kommunimi qimatamini taasisinnaatitaavoq.

Qulaani takuneqarsinnaasutut ukiut, aalajangersimasumik najugaq, aalajangersimasumik najugaqarnerup sivilissusia, kommunimi najugaqarsimanerup sivilissusia pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Kalaallit Nunaanni Inatsisartunut qinersisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 31. oktober 1996-imeersoq, § 2-mi aalajangersarneqarpoq, inuit kinguliini taagorneqartut, Kalaallit Nunaata avataaniikkallartut, taakkulu inooqatitut aapparisaat, sumi najugaqarnissamik piunasaqaatip saniatigut § 1-imi piunasaqartut naammassisimagunikkut, Inatsisartunut qinersisinnaapput:
  - 1) Inuit ilinniagaqarlutik Kalaallit Nunaata avataaniittut.
  - 2) Inuit peqqinnissamut tunngasumik pissuteqarlutik Kalaallit Nunaata avataaniittut.
  - 3) Inuit Kalaallit Nunaanni qinigaallutik folketingimi ilaasortatut suliaqarnerminnut atatillugu Danmarkimiittut.
  - 4) Inuit Namminersornerullutik Oqartussanut sinniisuullutik Kalaallit Nunaata avataaniittut.
  - 5) Inuit Kalaallit Nunaata avataaniittut aammalu Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnikkut 1-4-mi taaneqartunut sanilliunneqarsinnaalluinnartut.Imm. 2. Taamaattoq inuit imm. 1-imi taaneqartut aatsaat nuunnginnerminni sivikinnerpaamik ukiuni marlunni Kalaallit Nunaanni inuit aqqisa nalunaarsorsimaffianni allasimasimagunik qinersisinnaapput.
Imm. 3. Inooqatitut aapparisaat, tak. imm. 1, naatsorsuunneqassapput inuit aallannnginnermi aapparisaat inooqatigineqalersimasut.

Kalaallit Nunaanni inuit aqqisa nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimanerup sivilissusia pillugu paasissutissaq nunagisamut uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq.

- Ilinniagaqarnersiutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 22. november 2011-meersoq, § 4-mi aalajangersarneqarpoq, ilinniartut Kalaallit Nunaata avataani ilinniakkani ilinniagaqarnersiuteqassagunik:
  - 1) qinnuteqarnermi nalaani Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartuussapput, tamannalu sioqqullugu sivikinnerpaamik ukiuni tallimani ataannartumik najugaqarsimassallutik, imaluunniit
  - 2) sivikinnerpaamik ukiuni qulini Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarsimassallutik. Tamatuma ilutigisaanik ilinniartuq 18-ileereernermi kingorna Kalaallit Nunaata avataani sivilunerpaamik katillugit ukiuni pingasuni najugaqarsimassaaq.
Imm. 2. 18-ileereernerup kingorna, tak. imm. 1, nr. 2, naggatit aappaat, Kalaallit Nunaata avataani najugaqarnertut isigineqassanngillat ilinniartup najugaqarneri
    - 1) ilinniarnermut, imaluunniit
    - 2) inunnik isumaginninnermut, Kalaallit Nunaanni oqartussanit peqataaffigineqartunik tunngassuteqarpata.Imm. 3. Imm. 1-imi Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarnissamik piunasaqaat Naalakkersuisut sanioqqussinnaavaat, taamaaliornissaq immikkorluinnaq pissutissaqarpat, tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaata avataani aalajangersimasumik najugaqarsimanerup ilaqutariinnermut immikkut pissuteqarnera, ilinniartup imm. 1-imi piunasaqaatinik piviusunngortitsinissaminut qanoq qanitsigineranut sanilliullugu.

Ilinniartut katillugit ukiuni pingasuni Kalaallit Nunaata avataani najugaqarsinnaanerannut tunuliaqutaasoq nassuiarneqarsimanngilaq.

Nunami maani aalajangersimasumik najugaqarnerup aamma tamatuma sivilissusia ukiullu pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

Isumaliutigineqartariaqarpoq inuit Kalaallit Nunaata avataani najugaqarsimanerat nunagisamik uppernarsaammut nalunaarsussallugu qanoq periarfissaqartiginersoq.

- Utoqqalinersiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 23. november 2015-imeersoq, §§ 2-mi aalajangersarneqarpoq, utoqqalinersiaqalernissamut piunasaqaataavoq qinnuteqartup innuttaassuseqarnissaa.
Imm. 2. Taamaattoq imm. 1 malillugu danskisut innuttaassuseqarnissaq atuutissanngilaq:
1) Inunnut isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaannut ilaasunut, imaluunniit
2) Inunnut qinnuteqarnerup siunitsianngua sivikinnerpaamik ukiuni pingasuni Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarsimasunut.
Imm. 3. Utoqqalinersiaqarsinnaanerup atuutilerfiata kingorna utoqqalinersiaqalernissamik qinnuteqartoqarpat, ukiumi utoqqalinersiaqalernissamik qinnuteqartup pisinnaatitaalerfiani najugaqarsimanissamik piunasaqaat eqquutsinneqarsimassaaq.

Qinnuteqarneq sioqqullugu ukiuni pingasuni aalajangersimasumik najugaqarsimanissamik piunasaqaammut tunngavisoq oqaaseqaatini nassuiarneqarsimasorinanngilaq. Aalajangersimasumik najugaqarneq, Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarnerup sivilissusia kiisalu ukiut pillugit paasissutissat nunagisamut uppernarsaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 40, 9. december 2015-imeersoq, § 1-imi aalajangersarneqarpoq, siusinaartumik pensionisiani pisartagaqarnissamut pisinnaatitaanermut qinnuteqartup danskisut innuttaassuseqarnissaa piunasaqaataavoq.
Imm. 2. Tamatumani atuutinngilaq:
1) Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaanni pineqartunut, imaluunniit
2) Inunnut qinnuteqarneq sioqqutilaarlugu sivikinnerpaamik ukiuni pingasuni Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarsimasunut.

Ukiunik pingasunik piunasaqaammut tunngavigineqartut erseqqinnerusut inatsisip oqaaseqaatitaani oqaatigineqanngillat. Danskisut innuttaassuseqarneq, aalajangersimasumik najugaqarneq aamma aalajangersimasumik najugaqarnerup sivilissusia pillugit paasissutissat nunagisamik uppernarsaammut nalunaarsorneqarsinnaapput. Isumaliutigineqartariaqarporli inuit nunani avannarlerni isumaginninnikkut isumannaallisaanermut ilaatinneqartut nalunaarsorneqarnissaat qanoq pisinnaatiginersoq.

- Aalisarneq pillugu Inatsisartut Inatsisaat nr. 18, 31. oktober 1996-imeersoq, § 6-imi aalajangersarneqarpoq, Imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani inuussutissarsiutigalugu aalisarneq taamaallaat angallatinit pigineqarnertik naapertorlugu Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartunit ingerlanneqarsinnaavoq. § 6, imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq, angallat imm. 2, nr. 1 naapertorlugu inunnit ataasiakkaanit pigineqarpat piunasarisat makku naammassineqarsimassapput:
1) Inuit pineqartut tamarmik inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqassapput;
2) inuit pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimassapput, Kalaallit Nunaannilu inuit aqqisa nalunaarsorsimaffianni ukiuni kingullerni marlunni nalunaarsorsimasimassallutik;
3) inuit pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik

akileraartartussaataassapput, qaammatisiutillu ukiuini kingullerni marlunni Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik akileraartartussaataasimassallutik.

Attuumassuteqarnissamut piumasaqaatinut piffissalersuutit inatsisip oqaaseqaatitaani tunngavilersorneqanngillat.

Najugaq, inuit aqqisa nalunaarsorsimaffiannut nalunaarsimaneq, tamakkiisumik akileraartussaataaneq kiisalu tamatuma sivisussusia pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Nunalerineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 5, 2. maj 1996-imeersoq, § 3-mi aalajangersarneqarpoq, Kalaallit Nunaanni nunalerinermik inuussutissarsiuqarpoq taamaallaat ingerlanneqarsinnaavoq inunnit:

- 1) kalaallinut inuiaqatigiinnut aalajangersimasumik attuumassuteqartunit,
- 2) Kalaallit Nunaanni inuit nalunaarsorsimaffianni allanneqarsimallutik najugaqartunit, Kalaallit Nunaannilu inuit nalunaarsorsimaffianni allanneqarsimallutik ukiuni siuliini marlunni najugaqarsimasunit, aamma
- 3) inersimasutut piginnaaneqartitaasunit.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqarsinnaanermut aalajangersakkami tunngavigineqarpoq, nunaleriffigineqarsinnaasut killeqarnerat pissutigalugu pingaarnertut nunap nammineq innuttaanit iluaqutiginiarneqarnissaa.

Inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimaneq/najugaq aamma tamatuma sivisussusia, kiisalu ukiut pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Kalaallit aalisariutaanni inuttalersuineq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 13, 17. november 2011-meersoq, inuttalersuineq pillugu piumasaqaatit, § 2-mi aalajangersarneqarpoq, inuttaasut officeriusut ikinnerpaamik 60 %-ii tassaassapput:
  - 1) Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimasut, Kalaallit Nunaannilu inuit aqqisa nalunaarsorsimaffianni qaammatisiutit ukiuini kingullerni marlunni nalunaarsorsimassallutik, aamma
  - 2) Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartartussaataassapput, qaammatisiutillu ukiuini kingullerni marlunni Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik akileraartartussaataasimassallutik.

Najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimaneq, tamakkiisumik akileraartussaataaneq kiisalu tamatuma sivisussusia pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersoq, § 4-mi aalajangersarneqarpoq, piniarneq aallaaniarnerlu inunnit taamaaliornissamut akuersissutaateqartunit taamaallaat ingerlanneqarsinnaavoq. Akuersissut inuussutissarsiuqarpoq imaluunniit sunngiffimmi aallaaniarsinnaanermut allagartatut tunniunneqartarpoq, taamaattorli takuuk § 7. Imm. 2. Inuussutissarsiuqarpoq piniarnermut aallaaniarnermullu akuersissut taamaallaat tunniunneqarsinnaavoq inunnit
  - 1) inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqartunit;
  - 2) Kalaallit Nunaanni najugalittut inuit nalunaarsorsimaffiannut nalunaarsorsimasunit, Kalaallit Nunaannilu najugalittut ukiuni qaangiuttuni marlunni nalunaarsorneqarsimasunit; aamma
  - 3) Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartartussaataasunit, Kalaallit Nunaannilu ukiuni qaangiuttuni marlunni tamakkiisumik akileraartartuusimasunit.

Najugalittut inuit nalunaarsorsimaffiannut nalunaarsorneqarsimaneq aamma ukiuni kingullerni marlunni tamakkiisumik akileraartussaataaneq pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 30. oktober 1992-imeersoq, § 3-mi aalajangersarneqarpoq, sulisartut kalaaliusutut naatsorsuunneqarput inuit Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut, aammalu inunngornerminniit ukiuni siullerni 5-ini nunatsinni najugaqavissuusimasut. Imm. 2. Kikkulluunniit § 3. imm. 1-mi piumasarineqartunik eqqortitsisimangitsut sulisartut avataaneersutut isigineqarput, immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarsimangikkunik, tak. § 4.

§ 4. Atorfinititsinermi inuk immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartut isigineqassaaq, pineqartoq:

1) ukiut kingulliit 10-t ingerlaneranni ukiuni 7-ini Kalaallit Nunaanni najugaqavissimaguni, imaluunniit

2) inummik § 3 imm. 1-mi pineqartumik imaluunniit inummut immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassutilimmik, tak. immikkoortumi uani nr. 1 kiisalu immikkoortoq 3, imaluunniit inatsimmi uani aalajangersakkat malillugit Kalaallit Nunaanni pisortat imaluunniit namminersortut suliffeqarfianni atorfilimmik katissimaguni imaluunniit sivikinnerpaamik ukiumi ataatsimi inooqateqarsimanerminik uppersaasinnaaguni.

Imm. 2. Imm. 1-mi nr. 1 malillugu Kalaallit Nunaanni najugaqavinnermut ilaatinneqassaaq ilinniarluni Kalaallit Nunaata avataani, ilinniarniakkaq Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaannginnera pissutigalugu najugaqarneq, pineqartullu ilinniarnermi aallartinnerani najugaqavissuunissamut piumasat kalaallinut ilinniartunut tapisiaqarnissamik piumasarineqartartut eqqortikkunigit.

Imm. 3. Naalackersuisut aalajangersinnaavaat atorfinitsitsinermi inuk pissutsinik imm. 1-mi 2-milu taaneqartunit allaanerusunik pissuteqarluni Kalaallit Nunaannut immikkut attuumassuteqartut isigineqassanersoq.

Inunngorfik, najugaq aamma tamatuma sivisussusia aamma aappaqarnermut tunngasut pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Suliffeqarnermi innersuussisarneq il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 5, 8. juni 2014-imeersoq, § 1-mi aalajangersarneqarpoq, suliffeqarnermi innersuussisarneq paasineqassaaq suliffeqarnermi ineriartorneq siuarsarniarlugu nuna tamakkerlugu, illuinnaasiunngitsumik akeqanngitsumillu sullissinertut, taamatuttaaq sulisartut suliamut tunngatillugu nukittorsarneqarnissaat nunamilu nuttarsinnaanerit ilanngullugit.

Imm. 4. Inatsit sulinermit Kalaallit Nunaanni suliarineqartumut atuuppoq, tassunga ilanngullugit suliffissarsiortut Kalaallit Nunaanni suliffissarsiortut killilersimaarneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu nunatsinni sulisartut isigineqartut.

Inuup sulisartut kalaallisut isigineqarnissaanut suliffimmik innersuussisarneq pillugu aalajangersagaq qulaani pineqartoq sumi inunngorsimanermik, najugaqarnermik aamma tamatuma sivisussusianik, aappaqarnermut tunngatillugu paasissutissanik piumasaqaatitaqarpoq. Paasissutissat taakku nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Aatsitassat pillugit, ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq, kingusinnerusuk allannguuteqartinneqartoq § 32 imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq, annikitsuinnarmik misissuunissamut aamma piiaanissamut akuersissut, § 16, imm. 3 apeqqutaatinnagu, inunntu Kalaallit Nunaanni najugaqavissunut tamakkiisumillu akileraartussaataasunut aammalu Kalaallit Nunaanni ukiuni tallimani inuit

allattorsimaffianni nalunaarsorsimallutik najugaqareersimasunut aamma Kalaallit Nunaanni ukiuni tallimani tamakkiisumik akileraartussaataareersimasunut taamaallaat tunniunneqarsinnaapput.

Imm. 3. Naalakkersuisut imm. 2-mi ukiuni tallimani inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimalluni najugaqareersimanissaq aamma Kalaallit Nunaanni ukiuni tallimani tamakkiisumik akileraartussaataareersimanissaq pillugu piumasaqaatit saneqqussinnaavaat, qinnuteqartup Kalaallit Nunaannut attaveqarnera aallaavigalugu tamanna naapertuuttutut nalilerneqarpat, aammalu qinnuteqartoq ilinniarnini assigisaaluunniit pissutigalugu Kalaallit Nunaata avataaniissimappat.

§ 45-mi aalajangersarneqarpoq, inuk Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartoq tamakkiisumillu akileraartussaataasooq, akuersissummik peqarnissamik piumasaqarfigineqarnani, inuussutissarsiuutiginnagu ujaqqanik kaanngarsimasunik katersisinnaavoq.

Imm. 2. Imm. 1 malillugu katersineq sumiiffinni §§ 16 imaluunniit 33 malillugit akuersissuteqarfiusuni ingerlanneqassanngilaq, taammaallaallu § 39 malillugu nunap iluani ingerlataqarnissamut akuersissutit ataqqillugit ingerlanneqarsinnaalluni.

Imm. 3. Aatsitassat imm. 1 malillugu katersorneqartut tuniniarnissaat imaluunniit tuninissaat siunertaralugu suliareqqinnissaat kissaatigineqarpat, kapitali 8-mi malittarisassat malillugit sumiiffimmuut aatsitassanik paaaffiusumut aatsitassanik annikitsunik paaanissamut akuersissummik qinnuteqartoqarsinnaavoq.

Aalajangersakkat qulaani pineqartut piumasaqaatitaraat aalajangersimasumik najugaq, inuit allattorsimaffiannut nalunaarsimaneq aamma tamakkiisumik akileraartussaataaneq taassumalu sivilissusia pillugit paasissutissat pissarsiarineqarnissaat. Paasissutissat taakku nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Kapisilinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 20, 9. oktober 2015-imeersoq, § 9-mi aalajangersarneqarpoq, inuussutissarsiummut atatinngagu pisassiissutit aalajangersarneqartut iluanni kapisilinnik aalisarneq takujuk § 5, danskit naalagaaffianni innuttaassuseqartunit Kalaallit Nunaanni najugaqavissunit ingerlanneqassaaq, tak. Aalisarneq pillugu Inatsisaanni § 8, imm. 1. Nunani allani Danmarkiuunngitsumi innuttaassusillit Kalaallit Nunaanni najugaqavissut ukiullu kingullit marluk ataavartumik Kalaallit Nunaanniissimasut danskisut innuttaassuseqartutut pineqassapput.

Nunani allani Danmarkiuunngitsumi innuttaassusilinnut ukiunik marlunnik attuumassuteqarnissamik piumasaqaammut tunngavisoq inatsimmi nassuiarneqanngilaq. Innuttaassuseq pillugu paasissutissaq nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaavoq.

Inatsisit inunnut nunap immikkoortuinut immikkut attuumassutilinnut atuuttut

Nunap ilaani sumiiffinnut aalajangersimasunut tunngatillugu sumi attuumassuteqarnissamut tunngasut inatsisini aalajangersakkat ilaanni allassimapput.

Taakku inatsisini tulluuttumi taaneqartuniipput.

- Sinerissap qanittuani qaleralinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 11, 28. august 2014-imeersoq, § 12-imi aalajangersarneqarpoq, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisooq § 4, imm. 1 aamma imm. 2 naapertorlugit aalisarnissamut akuersissummik piumasaqaammut immikkut akuersissuteqarsinnaavoq, Qaanaami nunaqarfiinilu najugalinnut, Illoqqortoormiuni nunaqarfiinilu kiisalu Tasiilami nunaqarfiinilu najugalinnut.

Aalajangersimasumik najugaq, najugaq inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasooq pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Tuttut nujuartat illersugaanerat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 27. juni 2013-imeersoq, § 8-mi aalajangersarneqarpoq, kommunit pineqartut qinnuteqartunut piniarnermut allagartamik atuuttumik peqartunut aamma sumiiffimmi ingerlatsivimmi inuit allattorsimaffianni najugalittut nalunaarsorsimasunut akuersissutinik agguaassissapput tunniussillutillu.
  - Imm. 2. Naak imm. 1-imi aalajangersarneqaraluartoq, Piniarnermut Naalakkersuisoqarfik inunnut sumiiffinni ingerlatsiviusuni allani najugaqartunut sumiiffinni ingerlatsiviusumi piniarsinnaanerannik akuersissuteqarsinnaavoq tamannalu sumiiffimmi ingerlatsiviusumi pineqartumi ammasumik pisassiisoqartillugu aatsaat pisinnaavoq.
  - Imm. 3. Akuersissummik qinnuteqartut piffissap qinnuteqarfiusup nalaani 16-inik ukioqalereersimassapput.

Aalajangersimasumik najugaq, najugaq inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasoq aamma ukiut pillugit paasissutissat nunagisamik uppersammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Umimmaat illersugaanerat piniagaanerallu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 8, 27. juni 2013-imeersoq, § 8-mi aalajangersarneqarpoq, kommunit pineqartut qinnuteqartunut piniarnermut atuuttumik allagartaqartunut aamma sumiiffimmi aqutsivimmi inuit nalunaarsorsimaffianni najugaqartutut nalunaarsorsimasunut akuersissutinik tunniussissapput.
  - Imm. 2 Imm. 1-imi aalajangersagaqaraluartoq, aqutsiviusuni allani najugaqartut sumiiffimmi aqutsiviusumi piniarnissaat Piniarnermut Naalakkersuisoqarfiup akuerisinnaavaa tamannalu ingerlatsiviusumi pineqartumi ammasumik pisassiisoqartillugu aatsaat pisinnaavoq.
  - Imm. 3. Akuersissutinik qinnuteqartut qinnuteqarnerminni 16-inik ukioqalereersimassapput.

Aalajangersimasumik najugaq, najugaq inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasoq aamma ukiut pillugit paasissutissat nunagisamik uppersammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Qilalukkanik qaortanik qernertanillu illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 3, 27. januar 2017-imeersoq, § 8-mi aalajangersarneqarpoq, nunap immikkoortuani uumasoqatigiinnik pisassiissutinik Naalakkersuisut aalajangiinerisa iluanni qinnuteqarneq malillugu kommunalbestyrelsi qinnuteqartunut ataasiakkaanut ataatsimoorlunilu piniarnissamut akuersissutinik tunniussisassaaq.
  - Imm. 2. Akuersissutinik agguaassinermi peqataasinnaajumalluni piffissami qinnuteqaateqarfiusussami aamma piniarnerup nalaani qinnuteqartoq:
    - 1) inuussutissarsiutigalugu piniarnermut allagartamik atuuttumik imaluunniit sunngiffimmi piniarsinnaaneranut allagartamik peqassaaq, aamma
    - 2) aqutsisoqarfimmi akuersissutip tunniunneqarfigisaani najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimassaaq.
  - Imm. 3. Akuersissummik tunniussinermiut peqatigitillugu kommunalbestyrelsip immersugassaq nalunaarummi ilanngussap 1-ip assinga akuersissummik pissarsisumut tunniutissavaa.
  - Imm. 4. Kommunalbestyrelsi piniartumut ataatsimut akuersissummik ataasiinnaanngitsumik tunniussisinnaavoq.

Aalajangersimasumik najugaq, najugaq inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasoq pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Kalaallit Nunaata avannaarsuani kangianilu Nuna Allannngutsaaliugassatut Immikkoortitaq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 17. juni 1992-imeersoq, § 21-mi aalajangersarneqarpoq, Nunamut Allannngutsaaliugassatut Immikkoortitamut isersinnaatitaapput:
  - a. inuit Avannersuup Ittoqqortoormiillu kommuniini najugallit, tamatumunngalu peqatigitillugu aalajangersimasumik inuiaqatigiinnut kalaallinut attuumassutillit,
  - b. inuit pisortat sinnerlugit nakkutilliinermik suliassanillu allanik suliaqartut,
  - c. inuit stationeqarfinni sulisuusut.*Stk. 2.* Inunnut allanut tamanut imm. 1-imi a-miit c-mut taaneqanngitsunut piumasarineqarpoq Naalakkersuisut isersinnaanermut akuersissuteqareersimanissaat, tak. § 23.

Aalajangersimasumik najugaq, najugaq inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasoq aamma ukiut pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput. Isumaliutigineqartariaqarpoq inuit pisortat sinnerlugit nakkutilliinermik- imaluunniit suliassanik allanik suliaqartut pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut qanoq ilanngunneqartartiginersut.

- Aavernik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat § 6 imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq, § 4 naapertorlugu kommunimut pisassiissutit eqqarsaatigalugit akuersissutinik normulersukkanik qinnuteqaateqartunut atuuttumik inuussutissarsiuqatigalugu piniarnermut allagartalinut kommunimilu tassani najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimasumut kommunalbestyrelse agguassissaaq.

Aalajangersimasumik najugaq, najugaq inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasoq aamma ukiut pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

- Nannunik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21, 22. september 2005-imeersoq, § 6, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq, § 4 naapertorlugu kommunimut pisassiissutit eqqarsaatigalugit akuersissutinik normulersukkanik qinnuteqaateqartunut atuuttumik inuussutissarsiuqatigalugu piniarnermut allagartalinut kommunimilu tassani najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimasunut kommunalbestyrelse agguassissaaq. Qinnuteqaateqartut akuersissutinik agguassinermi peqataasinnaassaagunik qinnuteqaateqarnerminni atuuttumik inuussutissarsiuqatigalugu piniarsinnaanermut allagartaqassapput.

Aalajangersimasumik najugaq, najugaq inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasoq aamma ukiut pillugit paasissutissat nunagisamik uppersaammut nalunaarsorneqarsinnaapput.

Inerniliineq

Naalakkersuisut naliliipput, innuttaasut pisortanik attaveqarnerat nunagisamik uppersaamat atorlugu pisariinnerulersinneqarsinnaasoq. Tamanna innuttaasut pisortanut kinaassutsiminnik uppersaasinnaanissaminut ullumikkut assigiissumik periuseqartoqannginneranut atatillugu isigineqassaaq. Aammattaaq inassutigineqarpoq nunagisamik uppersaapatip taassuma

najugaqarnermut uppersaatip, ullumikkut assigiinngitsunut atatillugu piumasarineqartartup, pisariaqartinneqarnera taamaatitikkiartuaassagaa.

Tamatumani aallaqqaammut pisariaqartinneqassaaq inuit namminneerlutik nunagisamik uppersaatiminni paasissutissanut isersinnaanissaat. Tassani inassutigineqarpoq innuttaasoq paasissutissanut taakkuninnga innuttaasunut kiffartuussivik Sullissivik.gl aqutigalugu isersinnaassasoq.